

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto 1, Ont.

"Authorized as second class mail,
Post Office Department, Ottawa"

Let. 4. Št. 150.

Cena 5 c.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, FEBRUARY 20TH, 1946.

Price 5c.

Vol. 4. No. 150.

DRZNA ANTI-SOVJETSKA KAMPANJA REAKCIJE

Toronto — Minuli teden in sicer potem, ko je premier King podal izjavo v zvezi z špijonažo, reakcionarno časopisje je podvezlo drzno anti-sovjetsko propagando, če tudi zaenkrat izjavo premiera Kinga ne omenja zunanje države, katera bi bila v zvezi z špijonažo.

Črna reakcija in reakcionarno časopisje se seveda ne ozira na logičnost izjave in ne izgublja časa podvzeti histerično kampanjo proti Sovjetski Uniji. To časopisje prinaša vseprek raznovrstna dozvedanja, možnost in nemožnost z namero podati vtis v javnem mnenju, kakšna "nevarnost" obstoja z strani Sovjetske Unije, katere "agenti" da imajo v posesti skrivnost oranijske bombe. V zvezi s tem ta nevarnost se pritevta tudi ostalim progresivnim gibanjem med tem progresivni delavski stranki.

Nobenega dvoma ni, da sta črna reakcija in reakcionarno časopis-

je precej časa računali tako na metode kakor tudi način za anti-sovjetsko propagando in propagando proti progresivnim gibanjem. Poglavitno tarča v tem oziru je zopet hrup in krik zoper Sovjetsko Unijo, kakor tudi zoper progresivna gibanja.

Nemogoče je pozabiti dela črne mednarodne reakcije ob priliki požara v Rajstaku. Prav ta drzni akt opozarja progresivno ljudsko mnenje, da strne svoje vrste in glasno odgovori črni reakciji, kajta dela proti narodnim in mednarodnim interesom.

Paketi lahko vsebujejo 11 funtov

Ottawa — Poštni urad v Ottawi je naznanil odlok, kateri je postal veljaven takoj po izdanih naznanilih glede pošiljanja paketov svojem v Jugoslavijo. Ta odlok določa, da se sedaj lahko pošlje ne več kakor dva paketa na teden, vsak po 11 funtov teže. Pošiljanje paketov je istočasno omejeno le na privatne osebe oziroma, da take pakete ne morejo poslati bodisi religiozne organizacije ali ka druga društva in ustanove.

Vsak paket mora biti naslovljen izključno osebi, kateri je namenjen. Vsebino paketa je treba napisati na zake pripravi listi, katero se dobi v poštnem uradu in potem pritisne na pripravno in vidno mesto. Zahteva se tudi, da se vsak paket označi kot "Gift Parcel", kakor tudi, da so dobro zaviti v pripravi vrečah.

Poštni urad seveda ne znaša kakršne koli odgovornosti v slučaju da se za take pakete zahteva carina na jugoslovanski meji.

Poštni stroški za pošiljanje paketov po teži so kot sledi:
Za 1 lb. (funt) 50 centov, 2 lb. 70 in 3 lb. \$1.00. Za 4 lb. \$1.20, 5 lb. \$1.40, 6 lb. \$1.60; 7 lb. \$1.80; 9 lb. \$2.15; 10 lb. \$2.35 in 11 lb. \$2.55.

Zločinec Rupnik v rokah pravice

Belgrad, 8 jan. — Zavezniške oblasti so končno izročile poleg Vaso Dinčiča in Djuro Djakliča, tudi zloglasnega Rupnika, slovenskega izdajalca, jugoslovanskim oblastem. Medtem vojni zločinec Ilija Ptronus na potu iz Bari v Trst, je izvršil somomor. Skončal si je življenje približno na isti način kakor njegov kolega Nedić, ko je skočil z tretjega nadstropja ječe.

Nobenega dvoma ni, da bo narodno sodišče v Ljubljani izreklo obsodbo nad zloglasnim zločincem Rupnikom, katerega zločinske bande imenovane belagarda in švabobranci, so prizadevale tako strašne rane slovenskemu narodu. To sodbo izreče v imenu naroda, da zadosti narodni pravici in težkim posledicam izdajstva.

Vojaški izgredi v Indiji

Bombay, Indija. — Okrog 700 stakajočih mornarjev kraljevske mornarice so v znaku protesta šli v povorji pred ameriški urad za informacije, kjer so se kakor pravi ta vest razvili izgredi.

Nadalje je zastavkalo z gladovno stavko 1000 mornarjev vsled odlašanja odpustitve iz vojaške službe. Mornarjem so se pridružili monarji iz drugih parnikov, na katerih so sneli britske zastave in razobesili zastave Kongresne Muslimanske Lige.

Narod v Indiji z veliko nezadovoljstva komaj čaka, da bi se rešil zunanjih gospodarjev.

Poljski vojaški begunci v Trstu

London, 18 feb. — Načelnik sovjetske delegacije na konferenci organizacije Zedinjenih Narodov v Londonu, Andrej Višinski, je predložil Svetu Mednarodne Sigurnosti memorandum jugoslovanske vlade, kateri se nanaša na aktivnost poljskih vojaških beguncev v Trstu in drugih krajih cone pod angleško kontrolo.

Memorandum vsebuje podatke in dokaže, da poljske begunske čete izvajajo izizvalno propagando in druge škododelne aktivnosti, z čem ogrožajo javni red in mir v omenjenih krajih. "Pred nedavnem" — pravi memorandum, "poljska zamejna armada je podvela korake za povečanje svojih vrst z jugoslovanskimi ubežanci (četniki, domobranci, plava in belagarda) kot del bivših jugoslovanskih izdajalskih skupin, katere se nahajajo v Italiji. Nabor teh izdajalcev se vrši pod parolo: "borba proti komunistov v Jugoslaviji".

Ta parola je indetična izdajalski paroli četnikov, vstašev, švabobrancev in belegarde pod katero se te skupine vršile strašne zločine.

Teror nacistov na Koroškem

Maribor, 8 jan. — Dopisnik Tanjuga poroča, da na Koroškem danes vladajo take razmere, kakor so vladale v dobi klero-fašizma in nacističnega režima. Dnevno se izvršujejo napadi na Slovence ter ovira kulturne prireditve. Poroča, da so fašistični banditi fizično napadli tajnika prosvetnega društva v Škocjanu, Mileno Kohar, in jo pretepli. Nadalje druga banda, katere načelnik je bil Peter Straser iz Kamna, je izvršila napad na gostilno v Škocjanu, kjer so tam živeči Slovenci imeli prireditve.

Ta banda je štela okrog 100 ljudi, katere je predhodno napojil nacistični kolovodja gostilničar Josip Rabel iz Škocjana. Ob priliki napada na prireditev Slovencev iz Škocjana, ti banditi so grozili, da bodo vse Slovence poklali.

Nadalje poroča, da je omenjena opojena druhal predno je izvršila napad v Škocjanu, srečala na cesti na potu v Škocjan dva bivaška koroška partizana, jih napadla in pretepla.

Če tudi so bile o tem dogodku obveščene oblasti, komaj po treh urah so prišli trije orožniki. Seveda njihova prisotnost ni omejlala nadaljnjo teroriziranje. Načelnik te nacistične skupine Peter Straser, je vpil pred orožniki:

NOTRANJNI TAJNIK IKES RESIGNIRAL

Washington — Notranji tajnik Harold L. Ickes je z naznanilom njegove resignacije na ta položaj kot član Trumanovega kabineta, vrzel nekoliko svetla na politično trenje, katero se smatra kot nekakšna mešanica ali protest proti Trumanu, ker je imenoval Edvina W. Pauleyja, oljnatga magnata iz Kalifornije, za pomožnega mornaričnega tajnika.

Iskes je bil skoro 13 let notranji tajnik. Na to pozicijo je bil imenovan v letu 1933, ko je Roosevelt prevzel predsedništvo Združenih držav.

"Bil sem za "Firera" do poslednjega vzdihla, zato nedovoljujem da bi ti banditi (se misli na Slovence. op. ured.) delali kar žele". Kljub tem drznim napadom ni izvršena aretacija niti enega napadca kakor tudi ne njihovega kolovodje.

Napad nacistov na Slovence v št. Ilju ob Dravi in v Škocjanu, jasno kaže, ponavljanje dogodkov poslednjega plebiscita 1920 leta, ko je zavladal teror in nasilje nad Slovenci na Koroškem.

Velika manifestacija južno-slovanskih Kanadčanov

SVET KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV ODLIKOVAN Z REDOM "ZASLUG ZA NAROD"

Toronto — Dne 16 in 17 tg. m., se je vršilo zborovanje plenarne seje glavnega odbora Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. Na seji je podano po glavnem tajniku Sveta, br. S. Miošič-u glavno poročilo, katero vsebuje pregled dosedanjega plemenitega dela, ki ga je vršil Svet v prid pomoči narodov nove Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Seje glavnega odbora Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, se je poleg 34 članov in članic, udeležilo veliko število gostov ter raznih predstavnikov. Iz Združenih držav so se udeležili predstavniki kot, Leo Fisher, urednik "Narodnega Glasnika", predstavnica "Slobodne Reči", Dušana Lolič, Filip Vukelič, urednik "Zajedničar-a", glasilo HBZ in predstavnik Sveta Ameriških Hrvatov. Nista se pa mogla udeležiti tega velevažnega zborovanja, kakor je bilo prej poročano, Etbin Kristan, predsednik Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta in Stanko Vujič.

Poleg že omenjenih zborovanja se, je udeležil G. Sigmund, kateri

je v imenu odpravnika poslov, g. Cabrič in generalnega konzulata v Montrealu, pozdravil zborovanje. Vseokakor krona vsega je bila navzočnost ataeja za tisk pri veleposlanstvu v Washingtonu, šime Balen-a. Njegova navzočnost je tako tesno združila še enkrat velepomembno manifestacijo edinstva Kanadskih južnoslovanskih izseljencev.

Simon Balen je podal poleg pozdrava na zborovanju zelo značilen govor na skupnem banketu, ki se je vršil v nedeljo dne 16 februarja ob navzočnosti 500-600 vdeležencev. Mnogo navzočih so imeli rosne oči ob opisovanju strašne in naporene borbe prvih partizanskih skupin, ki so se praznih in golih rok postavile proti največji vojni mašini v povesti, nemški nazifazizmu. O teh naporih Simon Balen je govoril zelo obširno in posebno poudaril politični in vojni doprinos narodov Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita, stvarnem Zedinjenih Narodov. Za dobro dosedanje delo v prid pomoči narodom nove Jugoslavije, je ob tej priliki podeljeno odliko-

vanje "Zasluge za Narod" prvega reda Svetu Kanadskih Južnih Slovanov, med veliko navdušenostjo navzočih, klicanjem in odobravanjem. V imenu Sveta Kanadskih Južnih Slovanov se je za odlikovanje zahvalil njegov tajnik, br. S. Miošič, kateri je med drugim obenem objubil, da bo Svet tudi v bodoče nudi svojo pomoč in zlasti sedaj pri obnovi nove Federativne Ljudske Republike Jugoslavije. Podrobnejša poročila in številne resolucije, ki so bile sprejete po seji glavnega odbora, ter pozdrave, priobčimo v prihodnji številki.

Ameriške oblasti razpuščajo bivšo "kr. vojsko"

Frankfurt — Dopisnik za njupadla na Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo in vzpostavitev monarhije, nahaja v ameriški okupacijski coni. Pred nekoliko dni pod vodstvom Tretje Armade je bila izvršena preiskava po barakah te vojske in je dognano, da se ista nahaja pod poveljstvom "generala" Popoviča. Isti članek pravi, da je poveljstvo Tretje Armade odobraval vojaški čin Popoviču, kot "general" bivših četnikov, domobrancev, bele in plave garde ter vstašev.

Ta članek nadalje odkriva, da so ameriški oficirji ne samo pozivali te skupine da kličejo kr. Petru, ampak pripravili celo tovrne avte in orožje za vezbanje Popovičevih skupin, katere so bile znane pod črko A, ter dobivale redno hrano kakor ameriški vojaki.

Po tem odloku bo okrog 777 Jugoslovancev odpuščenih. Kaj pa se misli z drugimi?

Nabor domnevi omenjenega dopisnika Jugoslovane se postavljajo v begunska taborišča in bodo znani kakor begunci, med tem, Poljakom je dovoljeno povrniti se v Poljsko ali pa živeti v Nemčiji po določenih odmerkih hrane kakor je dobiva nemško civilno prebivalstvo.

Nabor in koncentracije kr. vojske pod ameriško oblastjo, se je smatralo za sumno v Moskvi, Belgradu in tudi Varšavi, tembolj vsled dejstva, da je ameriška vojska sodelovala z našimi vojnimi sovražniki. V članku se navaja, da se okrog 40.000 Jugoslovancev organiziranih in tkzv. "kr. vojsko" z svrhu oboroženega na-

vanje "Zasluge za Narod" prvega reda Svetu Kanadskih Južnih Slovanov, med veliko navdušenostjo navzočih, klicanjem in odobravanjem. V imenu Sveta Kanadskih Južnih Slovanov se je za odlikovanje zahvalil njegov tajnik, br. S. Miošič, kateri je med drugim obenem objubil, da bo Svet tudi v bodoče nudi svojo pomoč in zlasti sedaj pri obnovi nove Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Podrobnejša poročila in številne resolucije, ki so bile sprejete po seji glavnega odbora, ter pozdrave, priobčimo v prihodnji številki.

Apel Newyorškim Slovincem!

Trimesečna kampanja za zbiranje otroške hrane, obleke in obutve za jugoslovanske malčke, je sedaj v teku. Trajala bo do konca marca meseca tg. l. Zavedajo se resnosti položaja v stari domovini z ozirom na tisoče podhranjenih otrok, je naš jugoslovanski pomožni odbor za New York in okolje podvel s svoje strani korake za sodelovanje v tej potrebni kampanji.

Naj ne bo v naši naselbini ene same družine ali posameznika, ki se res ne bi odzval in daroval svoj delež za hrano mladih otročjih življenj ... za povrnitev zdravila v izstradana telesa 1.200.000 jugoslovanskih otrok — za preprečena nadaljevanja načrta sovražnikov jugoslovanskih ljudstev.

Dr. Neubaur nam je priporočil, da zbiramo vsakovrstno otroško hrano kot: Farino, Oatmeal, Powdered Milk, Cocoa, Cold Liver Oil in razno drugo. Zbirati je tudi otroško obleko, obutve in tako dalje. Vse to lahko pošljete bodisi v Slovenski Dom, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y., ali pa v dvorano cerkve sv. Cirila, na 62 St. Marks Place, N. Y.

Odbor Pomožne akcije.

Program mezd in cen

Washington — Predsednik Truman je naznanil nov program mezd in cen, v smislu katerega se ima dovoliti mezdna zvišanja seveda do "gotove meje", obenem omogočiti industrijam po predloženih dokazih, da imajo potežkoče, da zvišajo cene, ne da bi jim bilo treba čakati na obstoječo šest mesečno preizkušnjo.

Značilno je med drugim to, da skoraj hitro so delavci postavili svoje zahteve za zvišanje mezdne lestvice, so enako uvideli potrebne razni industrijski magnati "zvišanja cene" produkciji. To postavlja v pravem pomenu delavske razmere z ozirom na zaslužek na iste pogoje, to je, pogoje pod katerimi so postavili zahteve za zvišanje delovne mezdne.

Pomanjkanje stanovanj

Skoraj po vseh mestih je občutno pomanjkanje družinskih stanovanj. Posamezne mestne uprave skušajo sicer ublažiti nastalo situacijo vsled pomanjkanja stanovanj posebno sedaj ob povrnitvi povrnjenih vojakov iz Evrope.

Taka situacija je skoraj težko verjetna v deželi kjer prav ničesar ne manjka tako materialnih kakor tudi produktivnih sredstev. Vse kar manjka je, odločna akcija provincialnih in federalne vlade za splošen stavijski program kateri bi enako zaposlil veliko število že brezposlenih delavcev. Toda mesto stvarnega programa postavljajo se zapreke za izvedbo takega programa z strani odgovornih krogov.

VOLIVNA ZMAGA LJUDSKE FRONTE - PRISPEVEK K UTRDITVI EVROPSKEGA MIRU

Volitve v Ustavodajno skupščino demokratične federativne Jugoslavije, na katerih je zmaga Ljudska fronta, so zbudile živo zanimanje v tujini. Iz prvih komentarjev o volitvah in o njihovih izidih se kaže, da demokratična javnost v svetu gleda na zmago Ljudske fronte 11. novembra kot na pomemben dogodek v povojnem političnem življenju Balkana in Podunavja. Ta pomen naših volitev in zmaga Ljudske fronte izhaja iz vloge, ki jo je imelo narodno osvobodilno gibanje naših narodov kot žarišče borbe za svobodo in demokracijo v tem delu Evrope pri vzpodbujanju in razvoju demokratičnih gibanj sosednjih balkanskih in podunavskih dežel. Ta pomen naših volitev seveda tudi izhaja iz vloge, ki zdaj pripada novi Jugoslaviji, ustvarjeni na načelih resnične ljudske demokracije, kot močni demokratični sili in pomembnemu činitelju miru in povojne varnosti na Balkanu in v Podunavju.

V razdobju pred volitvami je bila resnična ljudska demokracija, ki so si jo naši narodi ustvarili med borbo za svobodo in na priboditvah te borbe, izpostavljena sistematskim napadom reakcionarnih krogov v tujini. V teh napadih so zanikali demokratični značaj ureditve v naši državi, trdili so, da v naši domovini vlada "manjšina" proti volji "večine", da volitve "ne bodo svobodne" itd. Reakcija pri nas je prilagodila svojo delavnost s prizadevanji reakcionarnih krogov v tujini. S svojo taktiko akstinence na volitvah je reakcionarna "opozicija" v Jugoslaviji poskušala, da podkrepi zunanjo kampanjo klevet proti taki demokraciji s "konkretnimi argumenti". V tej luči je treba vsekakor presojati tudi delavnost jugoslovanskih emigrantov v Londonu na čelu z eks-kraljem Petrom Karađorđevićem, ki so kot

rod, v prvi vrsti narodi Jugoslavije, vzpodbujeni z osvobodilno borbo Rdeče armade, so že med vojno proti fašističnim zavojevalcem odločno manifestirali voljo, da si uredijo svoje življenje na načelih demokracije in popolne, resnične neodvisnosti. Z zmago nad okupatorjem in njihovimi balkanskimi hlapci, so se s pomočjo Rdeče armade vsem balkanskim narodom razen grškega, uresničila njihova hotenja. Balkanske demokracije dežele so zdaj skupnost v resnici svobodnih narodov, ki ustvarjajo svojo popolno neodvisnost. Reakcionarni krogi v tujini, v želji, da bi bil Balkan ponovno torišče njihovih imperialističnih spletk, da bi bil "sod smodnika", čigar vžigalno vrvice bi želeli imeti v rokah, gledajo z nestrpnostjo na novo stvarnost na našem polotoku. Reakcionarni krogi v tujini se zavedajo zgodovinske vloge, ki

jo je za ves Balkan imela borba narodov Jugoslavije proti fašističnim zavojevalcem in zavedajo se, da je nova Jugoslavija zdaj na Balkanu najtrdnjše oporišče svobode in neodvisnosti balkanskih narodov. Zato so tudi naperili ost svoje klevetniške kampanje proti ljudski demokraciji v naši državi.

Velikanska zmaga Ljudske fronte na volitvah 11. novembra je zadala protijugoslovanskim prizadevanjem reakcionarnih krogov na zahodu in lutkarskim manevrom njihovih profašističnih podružnic v Grčiji, Turčiji in Italiji, hud udarec. Velika zmaga Ljudske fronte na volitvah je povsem razkrinkala klevete reakcionarnih krogov v tujini proti naši ljudski demokraciji. V svojih komentarjih prvih volivnih izidov, večina listov v zahodnih deželah soglasno naglašajo ogromno udeležbo volivcev, popolno tajnost in volivno svobodo ter nesporno prepričljivost zmage Ljudske fronte. Tako londonski "Times" pišejo v svojem prvem komentarju o naših volitvah med drugim: "Volivni izid pomeni zmoglaslavje smotrov in organizacije narodnega osvobodilnega gibanja in treba ga bo tolmачiti kot glasovanje za novi način življenja, glasovanje proti preteklosti in proti vsemu, kar je z njo zvezano, proti kralju in pobeblim politikom." Dopisnik "Timesa" nadalje ugotavlja, da so bile "volitve izvedene v popolnem redu in brez zastraševanja". Enake vtise o popolni svobodi volitev so sporočili svojim listom tudi dopisniki "News Chroniclea", "Daily Telegrapha", "L'Humanite", in "Ce soira" in drugih. Francoski list "Ce soir" naglašajo ogromno udeležbo volivcev na volitvah ter pravi: "Vse ljudstvo se je dvignilo na ravne politične svobode in navdušeno je izrazila zaupanje svojemu osvoboditelju maršalu Titu z zmoglaslavnim glasovanjem za

VELIKI KONCERT V WINDSORJU

PRIREDI ODEK ZVEZE KANADSKIH SLOVENCEV V NEDELJO DNE 24 FEB., OB 2 URI POPOLDNE Z BOGATIM PROGRAMOM IN PROSTO ZABAVO.

Koncert in prosta zabava s plesom, se vrši v Čehoslovaškem Domu, na 1367 Drouillard Rd.

VABIMO VSE LJUBITELJE PROGRESA IN NAPREDKA IZ WINDSORJA IN DETROITA, DA SE UDELEŽE.

ODBOR.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.Pismo od tiskovnega urada
v LjubljaniUredništvo Edinosti je prejelo naslednje pismo od
Tiskovnega Urada v Ljubljani, pri Predsedstvu Ljudske
vlade Slovenije. Pismo se glasi:

Dragi tovariši novinarji in naši bratje izseljenci!

Vaš prvi glas smo prejeli. Veseli smo, da ste tudi Vi
dobili našo pošiljko časopisov in brošur ter ostalega tiska.
Sedaj, ko smo zvezo vzpostavili, Vam bomo redno vsak
dan pošiljali po en primerek naših dnevnih časopisov,
brošur in ostalega tiska pa več. Največja težava je v tem,
ker ne moremo pošiljati večjih količin.Vsaki pošiljki bomo priložili račun. Pri nas je tisk
zelo drag, ker pač delavci v tiskarni zaslužijo dobro,
prav tako delavci v tovarni, vsled česar so cene papirja
visoke. Največ Vam bomo pošiljali naše ilustrirane re-
vijske "Tovariši", ki prinašajo dosti slik iz domovine in ostalega
gradiva, ki ne zastari.Zelo bomo veseli, če nam boste tudi Vi pošiljali vsaj
po en izvod vsakega vašega lista. Upamo, da bomo njego-
vo vsebino s pridom uporabili v naših listih in v naši pro-
pagandi za izseljence. Zelo veseli bomo tudi, če nam bo-
ste pošiljali dosti fotografij o življenju naših izseljencev
v tujini, da jih bomo tudi objavili. Veselilo nas bo tudi,
če bomo prejeli več dopisov. Vse pošiljajte na naš
urad, mi bomo razdeljevali gradivo našim redakcijam.Od tu Vam bomo pošiljali za Vaš list tudi članke.
Vse članke bomo skušali opremiti z izvirnimi fotografi-
jami. Tako da boste v Vašem listu lahko čim več prinašali
sočasnih poročil in vesti iz domovine.Želimo Vam veliko uspehov pri Vašem delu pri časo-
pisu z željo, da v celoti dosežete demokratične cilje,
za katere se borite. Prepričani smo, da z dosledno borbo za
demokracijo tudi v tujini podpirate borbo našega ljud-
stva za progres.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Šef Tiskovnega urada:

Drenovec France.

To pismo kakor je omenjeno, je prejelo uredništvo
Edinosti od Šefa Tiskovnega urada pri Predsedstvu Ljud-
ske vlade Slovenije kot odgovor na pismo uredništva
Edinosti.Pismo smo z radostjo priobčili tako, da ga lahko či-
tajo vsi naši naročniki in čitatelji, organizacije in društva.
V zvezi z tem uredništvo Edinosti je razposlalo okrožnice
odsekom Zveze Kanadskih Slovencev, da bi se sestavila
kolektivna pisma naših izseljencev iz vsake naselbine
posebej ter na ta način izrazile čestitke in njihovi pogledi
na Jugoslavijo posebej na Slovenijo.Mi upamo, da so Izvršni Odbori odsekov Zveze že
podvzeli vse v zvezi z takimi pismi, katera željno prič-
akujejo naši bratje in sestre v stari domovini.Velik uspeh Sveta Kanadskih
Južnih SlovanovV prejšnjem uvodniku smo podali le površno pregled
vrednosti velepomembne ustanove kot je Svet Kanadskih
Južnih Slovanov, katera danes po preteku nekaj več kot
dveh letih, naštevava velike uspehe na polju dela za pomoč
narodom nove Federativne Ljudske Republike Jugosla-
vije.Poleg tega, da je danes večina organizacij in druš-
tev južnoslovenskih izseljencev priključenih tej skupni
humanitarni družini, je pod njegovim vodstvom zbrano
sto in sto ton raznega blaga in sto in sto tisoč dolarjev.V tem plemenitem delu se posebno odlikujejo južno-
slovenski izseljenci v Vancouverju, ki so zbrali poleg
raznega blaga nad sto tisoč dolarjev. Za njimi pridejo
na vrsto ostale naselbine v raznih provincijah v deželi.
Težko je mogoče dobiti tudi najmanjše naselje, kjer žive
in delajo južnoslovenski izseljenci, da niso prispevali
svojih prispevkov v ta velepomemben sklad v vseh kam-
panjah, ki so bile do danes podvzete.Tak pregled podaja seja glavnega odbora, ki se je
vršila minulo soboto in nedeljo.Poleg pregleda o dosedanjem uspehu in delu, so
sprejeti nadaljnji sklepi in resolucije, kjer se poudarja
ne samo važnost, ampak tudi nujno potrebo tako za utri-
ditev narodnega edinstva in sodelovanja kot za doseg
še večje pomoči sedaj pri obnovi toliko mučene in razru-
šene stare domovine.Svet še enkrat se obrača vsem tistim, kateri niso do
danes postali njegovi člani, da postanejo čim prej in po-
magajo z vsem kar kdo zmora. Tudi najmanjša pomoč
je v veliko olajšavo težkih in pekočih ran v stari domo-
vini. Potrebno je zgraditi prometne zveze, sto in sto poru-
šenih domov, šole ter razna druga nujna potrebna poslop-
ja za splošni podvig narodnega gospodarstva. Za vse to
potrebujejo našo pomoč.Nedvomno da se bo sedaj po seji glavnega odbora
celotna aktivnost Sveta ne samo povečala, ampak da bo
tudi vsestransko podpirana po tisočih in tisočih naših iz-
seljencev.Mislim, gospoda, da je taka za-
teva brez vsake logike, pravično-
sti in brez vsakega moralnega in
političnega opravičila. Se več, vsi
gospodarski razlogi govorijo pro-
ti njej. Kar se tiče druge predpo-
stavke, je težko verovati, da bi
Jugoslavija mogla pristati na da-
janje privilegijev mestu Trstu, ki
bi samo škodovali gospodarskim
koristim Jugoslaviji, če to mesto
ostane izven njenih meja.Po vsem tem lahko obstoji sa-
mo ena korektna rešitev, a ta je,
da vsa Julijska krajina kot eti-
čna in ekonomska celota pripade
Jugoslaviji in da se Trstu kot me-
stu z italijansko večino da taka
avtonomija, ki bo italijanskemu
prebivalstvu zajamčila popolno
enakopravnost in narodne pravice.
Trst bi v okviru Jugoslavije užil
status federalne enote. Očitno
je, da bodo narodne pravice ita-
lijskega prebivalstva popolno-
ma zajamčene. Razen tega se Ju-
goslavija zaveda dejstva, da je
tržaška luka pristanišče vseh drž-
jav, ki gravitirajo k njemu. Da-
lo bo tržaški luki položaj svobod-
nega pristanišča z vsemi ustre-
zajočimi tranzitnimi železniškimi
ugodnostmi.V zvezi s tem pripominjam, da
je nova Jugoslavija v prav krat-
kem času dokazala, da spoštuje
enakopravnost in narodne pravi-
ce vseh narodnosti, ki žive v ok-
viru njenih meja. Javno mnenje
Madžarske, Albanije in demo-
kratske Italije enodušno prizna-
va, da uživa njihove manjšine v
Jugoslaviji vse pravice, ki jamči-
jo normalen narodni razvoj teh
manjšin. Nasprotno temu pa na-
silne metode, ki jih je fašistična
in predfašistična Italija uporab-
ljala v odnosu do narodnih manj-
šin, dokazujejo, da se narodne
manjšine ne morejo prepustiti I-
taliji.Tak je položaj Julijske krajine
z etičnega in moralno-političnega
gledišča. Splošen pogled za go-
spodarsko vprašanje nas privede
k istemu sklepu. Z dovoljenjem
gospoda predsednika bo drug de-
legat razložil v svojem eksponu
splošen ekonomski pregled tega
vprašanja.Status federalne enote, ki je po
jugoslovanskem načrtu zajamčen
Trstu, mu bo omogočil ne samo to,
da kot samostojna celota pravo
in politično sodeluje v ustvar-
janju zakonodajnega sistema Ju-
goslavije, marveč mu bo dal vsako
možnost, da razvije svoje go-
spodarske interese z neposredno
udeležbo pri delu Vrhovne zaka-
nodajne skupštine.Narodi Julijske krajine so sto-
letja vodili nepretrgan boj za
svojo svobodo. Zlasti slovenski in
hrvatski prebivalstvo Julijske
krajine pa je v tej vojni delalo
čudeže heroizma v boju proti ita-
lijanski, a pozneje proti nemški
vojski in Musliminjevim bandam.
Leta 1942 je izbruhnila v teh kra-
jih narodna vstaja. Tri leta se je
ljudstvo Julijske krajine z oro-
žjem v rokah borilo proti močnej-
šim italijanskim in nemškim si-
lam. Iz tega boja sta se razvi-
la dva korpusa jugoslovanske Na-
rodne osvobodilne vojske, 9 in 11
korpus, ki sta oba sestavljena iz-
ključno iz borcev Julijske krajine.
Te sile so vezale 60 do 100 tisoč
vojakov italijanske vojske, a po-
znejše skoraj enako število nem-
ških vojakov. Operacije kot na-
rodno osvobodilne vojske v Julijski
krajini so znatno pomagale
zavezniškim silam v Severni Afri-
ki. Zaradi delovanja naših sil
je glavna železniška proga Trst-
Ljubljana funkcionirala samo z
12.6% svoje normalne kapacite-
te, med tem ko so vse ostale že-
lezniške proge v Julijski krajini
delale z največ 16% svoje nor-
malne kapacitete. To so podatki
italijanskih in nemških dokumen-
tov. Med to vojno so naše enote
izvršile proti sovražnim četam in
njihovim komunikacijam v Julijski
krajini 4200 operacij večjega
obsega. Za vse to vedo številni
zavezniški oficirji, ki so se v le-
tih 1943-1945 nahajali z našimi
borbenimi četami v teh krajih. Že
od leta 1943 so te čete izčistile
obširne okraje osvobojene Julijske
krajine pred sovražnimi napa-
di. Samo v enem razdobju 1944
leta se je istočasno nahajalo v vr-
stah Narodno osvobodilne vojske
45.000 borcev iz Julijske krajine,
medtem ko jih je v štirih letih
boja bilo 72.000, kar znaša 8% v-
sega prebivalstva. Vse to se je
zgodilo kljub prisilni mobilizaciji,
ki so jo vršili Italijani in Nemci.Ker je bila mobilizacija za Na-
rodno osvobodilno vojsko prosto-
voljna, že to dejstvo samo dovolj
kaže, kaj hoče Julijska krajina.
Izgube Julijske krajine v boju za
svobodo znašajo 42.000 mrtvih vo-
jakov na fronti in civilistov, ki so
dali svoje življenje za svobodosvojega naroda in za skupno za-
vezniško stvar. Niti pomisliti ni
smem na reakcijo in globoko raz-
očaranje prebivalstva Julijske
krajine, če bi po nekem nesrečnem
naključju bila njihova rodna zem-
lja spet izročena tujemu zatiralcu
po vseh teh velikanskih naporih
in žrtvah za zavezniško stvar.Znatno število Italijanov po iz-
voru iz Trsta in drugih mest Ju-
lijske krajine, se je tudi v tej vo-
jni borilo skupaj s Slovenci in Hr-
vati. Ta skupni boj je krepko po-
vezal Jugoslovane in Italijane v
Julijski krajini. Italijansko prebi-
valstvo v mestih Julijske krajine
se zaveda dejstva, da mu bo bo-
dočnost zajamčena le, ako posta-
ne tesno povezano z jugoslovans-
kim zaledjem. Jugoslovanska vla-
da dobiva neprestano prošnje, ki
jih podpisujejo tako Jugoslovani
kakor Italijani in v katerih zahtevajo
priključitev te pokrajine
Jugoslaviji. Na vseh prošnjah, ki
so bile doslej poslale jugoslovans-
ki vladi — in katere je delegaci-
ja prinesla s seboj — je 346.486
podpisov, kar predstavlja 53% od-
raslega prebivalstva Julijske kra-
jine. Obstoje pa še druge prošnje,
ki jih jugoslovanska vlada doslej
še ni prejela, razen tega pa se je
treba zavedati, da gre tu za za-
seben in spontan korak ljudstva,
v katerem velik del prebivalstva
ni imel priložnosti za udeležbo.Na koncu bi rad poudaril samo
še eno dejstvo. Leta 1919 in 1920
je bila Julijska krajina dana Ita-
liji kot nagrada za njen vstop v
vojno. Ta priključitev se je izvrši-
la proti volji prebivalstva Julijske
krajine. Petindvajset let je I-
talija upravljala to deželo s po-
močjo terorja, koncentracijskih ta-
borišč in strahu med prebivalstvom
te pokrajine, da bi to v povrnitvi
ki Italiji videlo smrtno obsodbo.Italija je izkoristila Julijsko
krajino kot vojno bazo za svojo
osvajalno politiko proti Balkanuin srednji Evropi. Zvesta tej poli-
tiki se je povezala s Hitlerjem in
stopila v vojno proti zaveznikom.
V štirih letih se je Italija borila
proti zaveznikom, napadla Ju-
goslavijo, anektirala velik del Hr-
vatske in Slovenije skupaj z Lju-
bjano in tako opustošila eno tre-
tjino jugoslovanskega ozemlja.
Jugoslovanska Narodno osvobodil-
na vojska se je po samih italijan-
skih dokumentih neprestano bori-
la proti italijanskim silam 300-
400.000 vojakov. Ali more po v-
sem tem, kar je storila, imeti I-
talija najmanjšo pravico, postav-
ljati zahteve po ozemlju, naselje-
nem s Jugoslovani, ki so se v
razdobju zadnjih štirih let borili
na strani zaveznikov in jim na-
pravili velike usluge.Jugoslavija postavlja samo eno
zahtevo, a ta je, da se spoštuje
želja prebivalstva Julijske kra-
je po zedinjenju s svojo matično
deželo, s svojimi svobodnimi bra-
ti, s katerimi ga vežejo zgodovi-
na, jezik, kultura in ekonomske
koristi. Jugoslavija je v tej vojni
na strani zaveznikov dala vse,
kar je mogla. 1.700.000 Jugoslo-
vanov je zadosten dokaz za to.
Med temi, ki so padli, je tudi
42.000 borcev iz Julijske krajine.
Ti so padli, da bi ostali mogli ži-
veti svobodno. Ali je mogoče po-
tem postavljati vprašanje, komu
naj pripade Julijska krajina?
Ves čas vojne je vse naše ljudstvo
verovalo, da je osvobojenje in ze-
dinjenje naših narodov eden glavnih
vojnih ciljev zaveznikov. Svoboda
naroda je bila glavno geslo
v tej vojni. Našemu ljudstvu bi
bil prizadejan strašen udarec in
izgubljen bi vero v demokratične ci-
lje, če bi se to pokazalo kot ne-
resnično. Nikče ne bi mogel razu-
meti v imenu katerih ciljev bi bi-
la slovenski in hrvatski narod vr-
žena v suženjstvo. V razdobju tri-
najstih stoletij so Slovenci in Hr-
vati iz Julijske krajine hudo trpe-li kot sužnji tujih gospodarjev,
namakajoč z znojem in krvjo svo-
jo rodno grudo. Mar ni prišel slo-
dnji trenutek, da človeštvo na-
pravi konec tragični zgodovini,
katere žrtev sta dva naroda?Na temelju vsega, kar je raz-
loženo, mi je čast predložiti Kon-
ferenci petih velikih sil v Lon-
donu naslednjo zahtevo o mejah
med Jugoslavijo in Italijo:1. — bivše avstro-ogersko o-
zemlje, na katerem živi v glavnem
Jugoslovani, a ki je bilo dodelje-
no Italiji po prvi svetovni vojni v
nasprotju z načeli o pravicah na-
rodov, da razpolagajo sami s se-
boj, mora biti priključeno Jugosla-
viji;2. — kot osnova za določanje
meje naj se vzame bivša avstro-
ogrska meja, popravljena ne ne-
katerih mestih, tako da bi se mo-
gla nova meja v največji možni
meri pokriti z etničnimi mejami.Ta meja bi šla z vrha Roskofel
(Monte Cavallo, 2239 m), ki se
nahaja na bivihi in sedanjih avstrijsko-
italijanski meji, nato bi se
spuščala na jug vzdolž bazena go-
rnjega toka reke Bele (Fella) in
njenegega desnega pritoka Aupa,
to se pravi preko vrhov Cullar
(1764 m) in vrha Zuc del Bloor
(2197 m), zatem pa bi šla preko
reke Bele, med železniškima po-
stajama na Belli in Mozac, nato
bi šla preko vrha Plauris (1959
m), vrha Lavre (Monte Laura,
1907 m) in Vrha Kadine (1800 m)
ter bi se nadaljevala vzdolž ba-
zena med reko Tero (Torre) in
Timento (Tagliamento), to se
pravi, preko vrhov Lanez (Cuel
di Lanis, 1631 m), Kampose
(Monte Camone, 1710 m) in Kva-
ravana (Monte Quaroana, 1372 m).
Odtod bi zavila proti jugovzhodu,
tako da obseže v svoji notranjosti
mesto Tarcento (Tarcento) in
vse ozemlje občin Nema (Nimis),
Atona (Attinis) Foje (Faedes),
Torijana (Toreano) Čedada (Ci-vidade) tako da bi cesta od Čeda-
da (Cividade) do Krmna bila del
Jugoslavije. Zatem bi šla meja ob
reki Judrio (Idria) namesto av-
strijsko-italijanske meje pred le-
tom 1918, a pozneje med provin-
cama Gorica (Gorizia) in Vidma
(Udine). Linija bi nato šla po me-
ji med provincama Gorico in Tra-
tom na vzhodu in province Udi-
ne na zahodu, tako da bi v glav-
nem šla po teku reke Judrio
(Idria), ter (Torre) Soče (Ison-
zo), odtod pa vzdolž severne in
zahodne meje občine Gradež (Gra-
do) da dokončno pride do Jadrans-
kega morja.Potemtakem bi bila stara me-
ja spremenjena v svojem južnem
sektorju v korist Italije, a v svo-
jem severnem sektorju v korist
Jugoslavije. Tak popravek bivše
avstro-ogrske meje bi dal Italiji
198 kvadratnih kilometrov z 28-
000 prebivalci, medtem ko bi Ju-
goslavija dobila ozemlje 900 kva-
dratnih kilometrov z 80.000 pre-
bivalci;3. — ta linija se odaljuje od
etične meje na treh sektorjih:
med vrhom Roskofel (Cavallo) in
vrhom Lavra (Monte Laura), na
nekaterih točkah sektorja, ki se
nahaja med Tarcentom in Krim-
nom (Kormons) in na sektorju
med reko Judrio (Idria) in ja-
dransko obalo zahodno Tržica —
to pa zaradi gospodarskih in po-
sebno iz prometnih razlogov;4. — mesto Trst mora dobiti
zakonski politični statut federalne
enote v okviru demokratične Fe-
derativne Jugoslavije;5. — Jugoslavija bo dala pri-
stanišči Trstu statut svobodnega
pristanišča in olajšave za želez-
niški tranzit.Pridržujem si pravico, da tako
zgornje zahteve kakor vse ostale
zahteve, ki se nanašajo na skle-
nitev mirovne pogodbe z Italijo,
predložim pisмено v podrobnosti.

V času borbe v Belokrajini

IZKUSNJE O BELI GARDI

Tudi pisec tega dopisa je imel
izkušnje kaj pomeni belagarda.
Dne 10 aprila 1943 leta, sem se
napotil v Črnomelj. Na poti me
dohiti mlada tovarišica in me opo-
zori: "Vi tov. N. se čuvajte. Vas
imajo beli v Črnomlju slabo zapi-
sanega. Nekdo vas je izdal." Od
tistega časa naprej sem se varo-
val in pazil, kdaj in odkod bodo
prišli beli. In res. Dva dni po-
tem opazim eno jutro, ko so šli
15 po številu ob cesti v bojni čr-
ti proti vasi. Nisem dolgo pomi-
sljal komu želijo nazdraviti dobro
jutro. Hitro sem pospravil svoje
najbolj važne stvari, skočil čez
ograjno in jo umaknil v gozd. Od
tam sem opazoval, kdaj bodo spet
odšli. Čez dobre dve uri se povr-
nem nazaj in žena mi pove, da so
zveli moj motor, denar, benzin,
dve šunki, dva litra žganja in se-
veda tudi partizanski dnevnik,
kakor sem navedel v začetku tega
dopisa. Žena se je seveda jezila
nad njimi, ko so začeli pobirati v-
se, medtem tudi hrano. Eden od
njih se je surovo zadril z beseda-
mi: "Tiho bodi ti partizanka —
kurba. Ako ne, bom vrgel bombo
v hišo, da jo vso raznese".Potem so mi pošiljali glase naj
pridem v Črnomelj, da mi bodo
vrnili motor nazaj. In ko me ni bi-
lo po njega, so zopet izmislili,
češ da imam paket iz Amerike in
naj pridem ponj. V resnici vsega
tega je bil namen, da me izvabi-
jo in uničijo moje življenje. To pa
se jim ni posrečilo. Jaz sem se
rajiš skrivljal s zavestjo, da se
skrivam kakor njihov smrtni so-
vražnik. Potniki so mi pozneje po-
vedali, da je moje ime zapisano
na mitnici v Loku, pri karabine-
rih.Tudi mene je izdal domači iz-
dajalec. Ko je bil nekoč precej
"okajen" se je bahavo izdal, češ
jaz sem uredil da so N. motor v-
zeli. Za to svoje izdajalsko delo
je dobil plačilo. Naj počiva v mi-
ru.

OSVOBOJENO OZEMLJE

Leta 1943 je postala Belokra-
jina osvobodeno ozemlje. To je za-
htevalo hkrati veliko vojaštva za
njeno obrambo proti okupatorski
vojski, belogardistov, švaboran-
cev itd. Zato je bila napovedana
splošna mobilizacija. Vsa sposo-
bna moška do 35 leta, je moral k
vojakom. Toda kot nalašč nastala
je huda zima. Manjkalo je obleke
in obutve. Partizani so bili slabo
oblečeni. Imeli so samo to, kar so
v borbi odvzeli sovražniku. Mnogi
so si zavijali noge v prav
navadne cunje, ali so vseeno vz-
držali neprestano borbo.Poletni čas so jim nekatere na-
še tovarišice nosile hrano v gozd,
ko jim samim ni bilo mogočebrez da bi ne izdali svoje položaj-
ne. Po noči so se v večjih skupi-
nah podali v vas ob hudi zimi.
Proti koncu italijanske kapitulaci-
cije, so že bili tako močni, da se
Italijani niso upali iz svojih postoj-
ank. Večkrat so Italijani dobro
vedeli, da se v vasi nahajajo parti-
zani. Toda zmanjkalo jim je
poguma celo ob pomisli, da bi se
podali tja. V svoji veliki ofenzivi
so zbrali okrog 100.000 mož in
so z to silo napadali na vse strani.
Seveda partizani se niso mogli
upreti tako veliki premoči po vo-
jaštvu in še bolj orožju. Večina
njih se je razbežala po gozdih in
mnogi tudi povrnili na svoje do-
move. Ko je ofenziva bila konča-
na, so se zopet organizirali v
vojaške oddelke.Še pred kapitulacijo Italije,
smo imeli tu pri nas na Meverli-
nu velika zborovanja, na katerih
so nam naši voditelji dajali sploš-
na navodila in smernice o na-
šem bodočem delu ter vseh važ-
nih dogodkov. Takrat je bila že
vstanovljena naša tedanja in se-
danja vlada. Dne 8 septembra
1943 leta, en dan pred kapitulaci-
jo Italije, smo imeli splošno
glasovanje za vse pristaje OF. iz
Belokrajine, v gozdu nad Meverli-
nom. Govorili so nam ob tej
priliki naši voditelji, tov. Kidrič,
Vidmar, Kocbek, Lubej in drugi.
Bilo je skupaj nad tisoč ljudi. In
ko smo bili v najboljšem navduše-
nju, so kar iz nenadoma Italijani
začeli streljati s topi iz Črnomlja.
Med nami ni bilo nobenega razbu-
rjanja kakor tudi strahu ne.
Saj je bilo ljudstvo že navajeno
vsemu. Tudi za ta slučaj so imeli
svoje prste vmes domači izdajalci.
Ni se jim pa posrečilo doseči
nameravanega cilja. Po opravlje-
nem govoru smo se prav lepo za-
bavali. Naši aktivisti so nas za
ta velepomemben dan oskrbeli s
portugalsko piščo. Kako je bilo
res lepo na tem sestanku. Mladi
partizani, partizanke, so se tako
lepo vrteli in veselili na prostem,
kakor v najlepši razsvetljeni
dvoran ob svitu lune.

KAPITULACIJA ITALIJE

Dne 9 septembra 1943 leta, na
dan kapitulacije Italije — Italija
je bila blazni od veselja ker so
smislili, da bo za nje konec
vojne. Ko so šli od nas, so meta-
li vstran: puške, strojne, muni-
cije, gas maske, ročne bombe, ode-
jo itd. Topi in težje orožje je o-
stalo kar na cestah. Z njimi so
odšli tudi naši izdajalci, dekan
Bitner, Tlek, Skubic, Drenovec,
Kaps in Cigan iz Kanižarice pri
Črnomlju. Mesec dni po kapitulaci-
ji je imel svoje prvo zborovanje
v Kočevju, prvi slovenski parla-
ment, katerega član sem bil tudi
jaz. Tam smo odobrili splošno
mobilizacijo kakor tudi druge u-krepe za nadaljevanje borbe do
konca. Tam sem se spoznal z čla-
nom angleške vojne misije v Slo-
veniji, pri naši vladi, z majorjem
Williams Jones-om iz Toronta, Ka-
nada, kateri je bil naš prijatelj in
podpornik osvobodilnega pokreta.
Od tistega časa sva bila prijate-
lja in me je večkrat obiskal na
mojem domu.Nismo pa dolgo živeli svobode
odkar so odšli Italijani. Že 28 ok-
tobra istega leta, so Nemci začeli
i z svojo veliko ofenzivo proti
Belokrajini in Sloveniji. Partizani
so jim pri Vincu porušili most čez
Kolpo. Niso jim pa mogli popolno-
ma preprečiti prehod, ker Nemci
so imeli težko topništvo, težke
minomete in so si pot z silo pre-
bili. Dva nova skednja so raztr-
gali kmetom in napravili nov
most.Ko so streljali čez Kolpo, so
zažgali Seče selo, katerega je po-
lovico zgorelo od zažigalnih bomb.
Vdrl so tudi pri Metliki. Tudi
tam so imeli svojo peto kolono.
Neki izdajalec je že prej vse te-
legrafične žice prerezal, ter so ta-
ko nenadoma prišli celo v Črnom-
elj. Ko so pridrevili v Črnomelj so
začeli streljati iz strojne vose kri-
žem. Tako sta bila na ulici ustrel-
jena gostilničar Julius Skubic in
učitelj Štrubelj in en partizan.
Drugih žrtev topot ni bilo.

NEMŠKE POSTOJANKE

Kakor Italijani so tudi Nemci
postavili svoje postojanke v Čr-
nomlju, Kočevju in Novem mestu.
V Črnomlju so bili samo 10 dni,
ker se niso čutili varnih, bili so
sama belagarda. Od tistega časa
je bila Belokrajina osvobodeno
ozemlje, katero je naša hrabra vojska
dobro čuvala. Od tistega časa
smo imeli v Črnomlju našo vr-
hovno oblast, glavni štab in vrho-
vno poveljstvo partizanske vojske.
Naša vrhovna oblast in vrhovna
komanda, nista mogli ostati dolgo
časa na enem mestu. Seveda da
nič tako kakor belagarda in na-
rodni izdajalci so želeli zaslediti
glavni stan.V aprilu mesecu 1943 leta, je
bil v Dragatušu glavni stan parti-
zanske vojske, kakor tudi za
Angleško in Ameriško vojno misi-
jo, kateri sta bili pri glavni ko-
mandi naše vojske in vrhovni na-
rodni oblasti.NA KAJ SO V DRAGATUŠU
POZABILIPonatis iz lista "Novice" pove
naslednje:
Naši ljudje so dobri, naši ljudje
imajo mehko srce, nimajo kamna
v prsih, kakor imajo Nemci. Na-
ši ljudje imajo dober in topel po-
gled, nimajo leda v očeh, kakor
gaja imajo Nemci. Takšni ljudje so
tudi v Dragatušu. Nergajo — inres je, da se včasih bolj slabega
pokažejo, kakor so. Ali to danes
razume vsak pameten človek.
Kmet si, kajzar si — vse, kar je
okrog tebe, ti je prirastlo k srcu:
od njiv, živine in do otrok, ki so
se odšli tpepat, da bi nam bilo ke-
daj boljše. Ni lahko biti kmet ali
kajzar ter dati še enajstič, ko si
dal že desetkrat, ni lahko biti
kmet ali kajzar, če veš, da moraš
dati za svoje vojske, če tudi ho-
češ in rad daš za njo — in če
veš, da boš moral spomladati orati
in posejati polje. Da, to se teško
reši, še težje kot so težki časi;
kmetje in kajzarji vedo, da ne bo
nič zraslo, če ne boš oral in sejal.
Vzdržati pa je treba in vzdržali
bomo.Ali — na nekaj so v Dragatušu
pozabili. Pozabili so, ker so dobrega
srca. Človek si tega drugače misli
ne more. Neka ženska je zvedela,
tako je povedal radio iz Londona,
da beži iz krajev, kamor so prodrli
Rusi, več milijonov Nemcev, žena
in otrok. Sneg je, mraz je, takšne
zime že dolgo ni bilo. V severni
Nemčiji je zima še hujska, kakor
pri nas — in res ni prijetno be-
žati; bežati brez vsega, s punkelj-
kom, če si ga utegnili vzeti s sa-
bo — in bežati kar naprej, do sa-
maga Berlina. A Berlin bombar-
dirajo Angleži: po noči in podne-
vi.

To je torej zvedela ženska v

Več je nas za obrambo pravic in svobode, kakor pa je zati-ralcev in iskoriščevalcev

Ker smo še vedno v kampanji, bi bilo dobro, da se tajniki in dopisniki večkrat oglašajo, bodisi z nasveti, ali pa z ustvarjanjem kritiko, kako se je treba ravnati da pridobimo čimveč naših Slovencev in Slovenk v našo Zvezo. Z večjim zanimanjem moramo diskutirati material katerega dobimo priobčenega v Listu Edinosti. Kakor hitro vidite nekaj važnega v listu, ga diskutirajte in če je material dober, pošljite poročilo, ali oceno. Ravno tako če bi vam ne ugajal in se pristavite kako bi moralo biti. To bi bila nekakšna šola za vse skupaj. Na ta način bomo izboljšali našo organizacijo in list Edinost.

Resnica je, da je težko in še posebno dokler nismo dobivali pisem iz stare domovine, katera ti nam objasnili resnični položaj. Nasprotno lažnjiva propaganda je bila založena z lažmi v raznih časopisih in brošurah — in kar je tudi važno z denarjem da so bili v stanju razširjati te laži. Nasprotno je bilo malo nam naklonjenega časopisa, še manj pa pristno delavskega časopisa med katerega spada naša Edinost.

Naš tisk je bil v primeri z nasprotnimi publikacijami številčno v ogromni manjšini in pomanjkanju fonda. Zahvaliti se je samo vztrajnemu naporu aktivistov, da je bilo redno izhajanje teh časopisov omogočeno. Nasprotno tem optekočam je bil pa naš tisk močan z dokazi. To potrjujejo najlpe vse naša pisma, katera prihajajo iz stare domovine.

Nič več ne veljajo javni izgovori kot naprimer: "O, saj ne vemo kaj je res in kaj ni, ker ne dobimo nobenega poročila od doma". Ali pa: "Saj ne vemo kako bo? Ko bo vojne konec in ko se bo videlo kdo je zmagal, bomo pomagali. Nekateri so celo nasvetovali da bi se pošiljala pomoč na papeža v Rim. Kdo bi jo dobil, danes ni težko uganiti. Eno je gotovo da bi ne dobili potrebnih borci za osvobodjenje Jugoslavije.

Sedaj ko je poštna zveza upostavljena in prihajajo pisma, katera so pisana ne po propagandističnih temveč od vaših rodnih bratov, sester, mater, očetov, sorodnikov in prijateljev, se je položaj spremenil v prilog resnici. Razglašeni stoje lažnivci, — osramočeni. Njihovo časopisje tudi prinaša pisma, ali na drugi strani zavija včasih tako milo, da se je moralo kaj takega zgoditi v Jugoslaviji. Medtem ko so bili večni zavezniki nazi-fašizma in njihovih pomagačev, škofa Rožmana, Rupnikovcev in vse ostale golazni, katera se je sedaj po večini povlekla v Italijo, Avstrijo in druge razne kraje, da se nadalje rovari proti novi Jugoslaviji, to je; proti Jugoslovanskemu narodu. Torej tudi to časopisje še posebno "Ameriška Domovina", nosi del odgovornosti, kar se je godilo za časa nazi-fašistične okupacije v Jugoslaviji in tako seveda tudi v Sloveniji.

Ali je naš narod sedaj ko je izgnal vso to sodrgo morilcev in požigalcev iz svoje domovine varen in brez skrbi, da nekega dneva ne pridejo nazaj vpriporiti ponovnega morilstva in splošnega uničevanja? Ne, ni varen.

Naj bo naprej povedano, da ta poskus se jim bo ponesrečil predno bi ga pričali. Toda ta reakcionarna sodrga je še dovolj močna, da napravi še ogromno škodo na življenju in posesti naših narodov, med njimi Slovencev in Slovenk. Ali je mar to domišljija? Ne, to ni prazna domneva, ampak je to bazirano na dokazih. Evo, jih par: Ni še dolgo tega, kar je bilo rasposlano škofovo pismo, takozvano "Pastirsko pismo", v katerem se dolži naše jugoslovanske oblasti o nekem preganjanju vere. To pismo seveda je romalo v vse reakcionarne pisarne v Angliji, Ameriki, Italiji in drugod, kjerkoli se nahajajo nosprotniki našega naroda z namenom, da se podvzame mere, češ, da je potrebna "intervencija", da se upostavi "red". Kaj to pomeni? To pomeni da se ta reakcionarna družba bori, kako bi povrnila šušenski jazzen zopet na pleča Jugoslovanskim narodom.

Koliko je pa resnice v tem pastirskem pismu, sodite iz pisem, ki jih dobite od svojih dragih iz stare domovine in pa po odgovoru: Predsednica Slovenske vlade Borisa Kidriča, kateri je bil priobčen v Edinosti od 12. in 19. decembra.

Drugo je pismo papeža škofu Rožmanu, katerega so prinesle vsa sunje nazi-fašističnih pomagačev. To činično pismo papeža, kateri ni imel srca do našega sloven-

skega naroda, da bi spregovoril, le eno samo besedico v njegovo obrambo dokler je bil pod nazi-fašistično okupacijo — si pa upa sedaj pohvaliti škofa Rožmana z besedami:

"Brat dobro si delal! Prepričan bodi, da kmalu pride čas, ko boš vodil svojo škofijo s svoje stolice." Tako papež zaključuje pismo morilcu toliko Slovencev.

Tukaj sedaj nastane vprašanje — preko koliko slovenskih trupel bo on zasedel ta "svoj" prestol ali stolico, kakor to on sam omenja? Preko koliko gorja in groze, katero je naš narod ravnokar prestal, ko je izgnal te krvose? Jasno je da nevarnost še vedno obstoja in tej nevarnosti se mi moramo primerno pripraviti in biti na oprezu na straži, če nočemo biti soudeleženi zarote katera se pripravljata za narode in naš narod. Zarota je grda, ker se hoče potegniti vero v zaščito morilcev, dobrovedo, da je Slovenski narod — veren narod, ravno zato je ta zarota še grša in agabna. Naj bo tukaj ostro podčrtano, da mi nismo proti veri — smo pa proti temu, da se vera vlači v morilske namene. Smo za dobre duhovnike, a proti fašističnim podretnikom pa naj bo to duhovnik ali pa sam papež, pomilujemo vse one kateri se jim dajo vjeti v njihove činično nastavljen mreže.

Se bi se dalo naštevati mnogo teh dokazov, kot naprimer, postopanje Anglije in Amerike v Grčiji, Trstu in na Koroskem, ali naj bo zadosti za enkrat. Resnica je da nevarnost še vedno obstoja.

V očigled te nevarnosti je naša dolžnost, da zgradimo tako močno organizacijo, da bo kos nalogi katera nam je dodeljena. In ko bo videla reakcija, da med nami ne bi imela uspeha, bodimo prepričani da bo potegnila svoje roge nazaj, sicer ji bodo pa odbiti če bi jih pomolila predalec. Ne sme biti izgovora da nas je premalo, ker za držati naše mesto sorazmerno z drugimi narodi nas je dovolj in še nekoliko več, ker v tej borbi za obrambo človeških pravic nismo in ne bomo osamljeni — več je nas za obrambo pravic in svobode kot pa je tiranov in iskoriščevalcev katerim gorijo tla pod nogami. Da se obdržijo na oblasti jim ni nič prepolno in vsaka še tako grda laž jim prav pride.

Zato vsi v organizacijo Zveze Kanadskih Slovencev, da bomo nekoč s ponosom rekli: Dobro smo se držali!

J. S.

Metliška duhovščina med izdajalci

Noranda — Spoštovani urednik! Tukaj prilagam eno pismo, ki sem ga dobil od svojega brata iz Drašič, pri Metliki iz starega kraja. Vem da bo zanimalo posebno tiste, ki so od tam bližje doma in bodo videli kaj so delali naši duhovniki oziroma "božji namestniki", kateri so namesto tega postali narodni izdajalci, katere "A.D." tako hvali in zagovarja. To pismo, ki sem ga dobil se glasi:

Draščiči, 9-1-1946.

Dragi brat!

Sprejel sem Tvoje pismo, za katero Ti se prav lepo zahvalim. Razumel sem ga prav dobro. Pišeš, da Ti naj opišem kako je bilo in kako je zdaj pri nas.

Dragi Ivan! Če ti bi vse popisal, bi moral osem dni pisati pa še ne bi mogel vsega popisati, kaj se je godilo v tej strašni vojni. Rad bi tudi vedel, koliko jih je pobitih v naši vasi. V naši vasi jih je pobitih 31, osem jih je umrlo na Rabu od glada. Bajuka in njegovega zeta Matijaša Štefaničvega iz Vidošič, Zugla iz Krmačina in Lohona iz Zeleznikov, so ubili naši belogardisti, drugi so pa umrli oziroma ubiti v borbi.

Uprašam me, če je bilo pri nas kaj izdajalcev. Žali bog v naši vasi jih je bilo dosti. Ta prvi je bil Martin Jandrečič. On je organiziral po naši vasi in tudi puntal po vasi. Potem so bili Plutovi tri, Vivodinski Jože, Guštinov Tone, Margetin Ivan, Kostelci dva, Dolški Miha in Blažev, a Klopčar je bil ta prvi in najhujši. Njega so prijeli partizani ob pravem času in ustrelili, dočim so ti drugi pobegnili vred v Italijani v Metliko, in potem so delali skupne ofenzive proti nas v Italijani in Nemci. Hodili so okrog, ropali vse do česar so prišli, ljudje strašili in pobijali, stanovanja požigali itd. To je bilo strašno kaj so delali. Drugič Ti bom o tem pisal več.

Vprašam te za našega župnika

Kateriga piše 80 letna ženica — mati Jakopa Drobnič, kateri se sedaj nahaja v Toronto. Pismo je zelo zanimivo, še posebno ker bomo iz njega videli kako so gledali na stvari v Jugoslaviji stari ljudje in kako se tudi oni vesele svobode neglede na starost. Naša želja je, da jim to veselje podaljša življenje za mnogo let. Pismo se glasi:

Ljubi moj sin!

Tvoje tako zaželeno pismo sem prejela. Ti si ne moreš misliti kako sem ga bila vesela, da mi je še dana prilika čitati Tvoje pisanje, kar je obnem tudi tolažba za moje staro življenje. Za moje stare dni sem preživela, takorekute in hude nepopisne čase, na oprezu na straži, če nočemo biti soudeleženi zarote katera se pripravljata za narode in naš narod. Zarota je grda, ker se hoče potegniti vero v zaščito morilcev, dobrovedo, da je Slovenski narod — veren narod, ravno zato je ta zarota še grša in agabna. Naj bo tukaj ostro podčrtano, da mi nismo proti veri — smo pa proti temu, da se vera vlači v morilske namene. Smo za dobre duhovnike, a proti fašističnim podretnikom pa naj bo to duhovnik ali pa sam papež, pomilujemo vse one kateri se jim dajo vjeti v njihove činično nastavljen mreže.

Se bi se dalo naštevati mnogo teh dokazov, kot naprimer, postopanje Anglije in Amerike v Grčiji, Trstu in na Koroskem, ali naj bo zadosti za enkrat. Resnica je da nevarnost še vedno obstoja.

V očigled te nevarnosti je naša dolžnost, da zgradimo tako močno organizacijo, da bo kos nalogi katera nam je dodeljena. In ko bo videla reakcija, da med nami ne bi imela uspeha, bodimo prepričani da bo potegnila svoje roge nazaj, sicer ji bodo pa odbiti če bi jih pomolila predalec. Ne sme biti izgovora da nas je premalo, ker za držati naše mesto sorazmerno z drugimi narodi nas je dovolj in še nekoliko več, ker v tej borbi za obrambo človeških pravic nismo in ne bomo osamljeni — več je nas za obrambo pravic in svobode kot pa je tiranov in iskoriščevalcev katerim gorijo tla pod nogami. Da se obdržijo na oblasti jim ni nič prepolno in vsaka še tako grda laž jim prav pride.

Zato vsi v organizacijo Zveze Kanadskih Slovencev, da bomo nekoč s ponosom rekli: Dobro smo se držali!

J. S.

(Gjolatu ?) in praviš, da si dosti čital o belogardistih o tistih, ki so se za vero in cerkev borili, vporabili kelih za reziranje v Drašički cerkvi. To je vse res.

Gjolija je kaplan, in on je bil res dober in pošten duhovnik. On je videl kaj se dela in je z nami skupaj bežal, kadar so delali Italijani, Nemci in belogardisti ofenzivo, a kar je bilo drugih, so bili vsi lopovi posebno pa naš Prošt iz Metlike, po imenu Klemenčič. On je nas vse izdal Italijanom v roko in slednje nahajal, da so nas odpeljali na Rab v Italijo. Pomisli koliko ljudi je tam umrlo, koliko otročičev ostalo brez očetov in koliko mater brez svojih sinov. Tako so delali naši duhovniki, pa še pravijo, da so "božji namestniki". Pozneje je bil nekam ubežal ali zdaj so ga dobili v roke in je sojen na 20 let prisilnega dela. Tudi Rupnika so pripeljali nazaj v Ljubljano in še štiri druge velike zločince, ki so bili pobegnili k Angležem. Slednji so jih izročili naši oblasti in tako se nahajajo sedaj v naših rokah. Prišli bodo tudi vsi drugi in narod jim bo sodil.

Vprašam kje da je Stanko? On je v Ljubljani v službi, ker vsa kateri se je boril v partizanih in drugače bo lahko dobil službo, seveda po svoji sposobnosti. Stanko se je šolal na Grmu in bo kmalu dovršil šolo.

Sedaj prejmi od nas vseh najlepše pozdrave, Tvoj brat,

Anton.

Tako mi piše moj brat Tone. Čitatelji, to je še enkrat dokaz, kaj so delali posamezni duhovniki in drugi izdajalci za časa strašne vojne. Ne odlašajmo in ne ugibljimo več, kje je naše mesto. Dovolj je zavijanja, laži in hinavstva — vnaprej se oklenimo resnice, kakor nam jo opisujejo naši bratje in sestre iz starega kraja.

J. Pezdire.

Pismo iz Žirovnice, Notranjsko

hudo. Bežalo je vse navskriž, kadar se je začel glas "ta beli grejo", to je vse bežalo, dečki, dekleta, žene, in kar je bilo mladega. Veš, ker naša vas je bila vsa za partizane, razven enih treh hiš, drugi pa vsi za Tita. Zato so domobranci zažgali vas leta 1944. Pogorelo je vse doli od švaganovih, hiše, hlevi, skednji in na drugi strani pa od Koricnovih vse doli. Pri nas pa hvala bogu, ni nič pogorelo, je še vse tako kot je bilo, nam je ostalo vse samo konja so vzeli domobranci. Torej imamo še skoro vse, samo družina je majhna. Slavko je šel v Banat, je tam dobil posestvo in hišo, ker lahko dobijo partizanske družine. Tilka se je poročila, je vzela Matevžkovega Staneta, od Marjete sina iz Grahovega. On je stari partizan, je tudi še sedaj v službi. Marjeto so pa ubili Italijani, pred tremi leti. Tako se je razkopala družina, da smo ostali samo trije, Pepca, Janez in jaz. Tudi Miha Kovača so ubili Italijani, je že tudi 3 leta.

Veliko ljudi je pobitih. Drugače pa so v našem sorodstvu še živi Stefan, njega so Italijani vedno preganjali in vsega izropali. Delavnico, obleko perilo, postelje in posode. Popolnoma vse, da niso imeli nič. Njega so pa domobranci vzeli in je bil v internaciji v Nemčiji. Ko pa je bilo osvojeno je pa prišel domov. Ona

se je mučila z otroci sama. Veš, Jakop, nismo dobivali nikake provizacije, ne sladkorja, ne moka. — prav nič, kar je nas bilo za partizane.

Grahovo je tudi požgano, bombarirano in dosti pobitih. Tam so bile vedno najhujše borbe.

Drugič še kaj več, ali pa če prideš domov in se bova ustmeno pogovorila, kar je moja največja želja. Sedaj Te pa pozdravlja in ljubeče poljublja Tvoja —

Mati

P. S. — Sprejmi tudi pozdrave od Pepce in Janeza. Vsi Te komaj čakamo. Pozdrave od Stefana, Francke in otrok, ter od sosedu — Remžgarja.

Pismo 80 letne žene ni potrebno noben komentar. Vendar se pa mora priznati da njena razsodnost in pogled daleč nadkriljuje marsikaterega možkega v najboljših letih, ki še danes se ne more prav odločiti kaj je njegova dolžnost kot Slovenca in človeka. Takih nihaj še precej in poleg tega si še domišljajo da so jako "pametni". Iz pisma žene odseva ponos, da je bila njena cela vas partizanska. Celo pismo je prežeto z ponosom osvobodilnega boja in spoštovanja do — borcev — fantov ko pravi; "tako so padali naši, tako hrabri fantje". Naj nam bo za vzgled. Njej želimo pa še mnogo let življenja v miru in svobodi. (Opomba prep.)

Pismo iz Grabrovca

Kateriga je dobil Joe Nemačič v Sudbury, od svojega brata Stankota Nemačič, kateri se je zvesto boril na strani N. O. V. po raznih krajih. Slovenije in tudi zaslužil častniški čin. Pismo se glasi:

Dragi brat!

Ko sem dobil tvoje pismo sem se takoj vsedel k mizi, da ti napišem par besed, katere ti želim iz svojega rojstnega kraja. Pišeš mi, da naj ti bolj obširno pišem, kako je kaj pri nas in kako je kaj Tonetova družina. Moram ti povedati, da je pri nas veliko drugače kot je bilo pred vojno. Ni samo to, kakor ti pišeš, da je most čez Kolpo in Hrast porušeno, ampak takih primerov imamo nešteto. Bojanja vas je tudi popolnoma uničena in jo ni vasi ki bi ne bila nič prizadeta. Grabrovce je bil že leta 1942 bombardiran od Italijanov in kasneje še nekaj požgan. Naša hiša je od bomb precej razrušena, ker je okoli nje na 100 m padlo 12 bomb, le toliko smo za silo zakrpal, da samo v zadnji hiši nekako stanujemo. Sedaj se pa pripravljamo, da bomo na spomlad zidali, če bo le mogoče. Ali to so težave ker ni še materiala in promet je zelo slab. Prevaža se samo z avtomobili. Vsled pomanjkanja nafte in benicina je pa to jako drago. Železnica od Novega mesta proti nam ni še v prometu in tudi tako hitro ne bo, ker so mostovi porušeni. Tako da vse in povsod se pozna vojna.

Zato še ne vem kako bo kaj pri delu hiše. Težkoče velike, ker denarja je bolj pomale. Saj več, kolikor so mama sami mogli preskrbeti v zadnjih štirih letih, je dobro da so sami sebe ohranili pri življenju. Bili so vedno preganja-

ni in črtani od Italijanov in belogarde, ker smo bili mi pri partizanih.

Pišes za mene, kje sem služil vojsko, ali nikar se ne boj, da sem bil pri "belih" ali pa v kateri drugi vojski, ki je bila na strani sovražnika. Služil sem partizane in po raznih krajih Slovenije tako, da sem poskusil marsikaj. Dam ti tudi vedeti, da sem zaslužil oficirski čin v N. O. V.

Drugače je sedaj dobro, samo po vsaki vojski je pomanjkanje, pa je tudi po tej, ali upam, da bo kmalu bolje.

Vprašam kako živi družina od Toneta? On ima tri otroke in vsi trije so sinovi od katerih je najmlajši štiri leta star. Ne živijo pa najboljše, ali bo že šlo. Pomoči bi jim bilo treba, ali kdo jim naj pomaga, ker še sami nimamo. Obleka in obutev je največje pomanjkanje pri nas.

Od Franceta praviš, da nisi še dobil pisma. On ti je že pisal pa ne ve ali si dobil ali ne? Zato poskusi pisati na ta naslov: Nemačič Franc Ribniška ulica 16 Moste pri Ljubljani Slovenija. On je tam stanovanju in to pri tetah. Tete so žive še obe in živijo v Mostah pri Ljubljani.

Denarja še nismo dobili do sedaj in če ga dobimo ti bom takoj sporočil. Kako pa kaj ti? Ali si zdrav? Kako si kaj preživel odkar si nismo mogli dopisovati? Piši če boš še kdaj prišel obiskati stari kraj in kako kaj misliš o njem in domu?

Pred 14 dnevi sem ti pisal in pismo poslal z avijonsko pošto. Če ga boš dobil mi piši.

Dovolj je za sedaj in te najlepše pozdravljamo od doma, mama in jaz Stanko ki sva edina doma.

Prejmi pozdrav od vseh

Brat Stanko

Iz Beardmore za Edinost

Beardmore: — Po dolgem času, se zopet tudi jaz malo oglasim v javnost. Malokaterikrat pišem, ker rudarjeva roka je menda za vse drugo bolj pripravna, kakor pa za pisanje.

Tukajšnji rudniki kateri so bili zaprti v času vojne, zopet obratujejo. Stari rudarji se vračajo nazaj v rudnike, kakor sem se vrnil tudi sam. Brezposelnost v velikih mestih narašča, zato vse sili nazaj na deželo. Spominjam se v času vojne tistih sladkih obljub, katere sama buržuazija zna obljubiti. Čes, kako bo to vse drugo po vojni, kako bomo delali in dobro služili. Te vse obljube se ena za drugo razblinjajo v nič. Kapitalistu je pač, deveta brigada, kako bi zaposlili ljudi ter jim dal primeren zaslužek. Oni se raje ukvarjajo s tem, kako bi pronašli še kakšno strašnejše morilno orožje, proti Rusiji nemara to pot, kot meni izgleda. Toda stari "Jože" se jih nemara dosti ne boji, ne njih in ne njihove "atomske" bombe.

Tudi mi tukaj delamo za naš list Edinost in prilagam denarno nakaznico v znesku 17 dolarjev

za fond Edinosti. Imena kateri so prispevali na nabiralno polo so kakor sledi:

Po \$5.00 sta prispevala: John Werten in Mary Werten, A. Bodnar je prispevala \$2.00. Po \$1.00 so prispevali: Alex Hunchuk, J. Wolosen, A. Polansky, J. Melnik, in M. Cizmar.

Tem potom se vsem najlepše zahvaljujem in pozdravljam vse prijatelje.

John Werten.

ŽELI ZVEDETI

Peter Držaj iz vasi Breznik pri Dragatušu želi zvedeti za naslov od soproga njegove tete po imenu Nikolaj Zalec iz vasi Obrh št. 32, kateri se nahaja v Združenih državah od leta 1908. Išče ga zaradi važnih stvari v zvezi z njegovim posestvom v starem kraju. Ako bo omenjeni čital ta oglas ali pa katerih drugi čitateljev in ve za njegov naslov, se naproša, da to sporoči bodisi zainteresiranemu ali pa na uredništvo lista.

Peter Držaj
Breznik št. 5
Dragatuš, Slovenija
F.L.R. Jugoslavija, Europa.

Pomagajmo postaviti take stene, katere ne preskoči noben Rožman, Rupnik ali Maček

Montreal — V najlepšem času, ko se gozdarsko delo primika h kraju, smo se mi kar nas je Montrealskih Slovencev, gozdarjev, povrnili nazaj v Montreal. Kaj je bilo vzrok, je lahko uganiti. Mi smo zaradi vožnje tam ostali in se nadali boljšega zaslužka. Ali je bilo kakor pravi stari pregovor: "Človek obrača, vrag pa prevrne". Odsli smo, ker smo videli da ne bo zaslužka. Gozdni volkovi in medvedje so preveč požrešni. No, volkovi in medvedje na starih nogah niso še tako nevarni, ali boj se "medota" na dveh nogah. Akoravno so bili četveronožci vedno okoli "campe", se jih vseeno nismo bali. Tudi medvedje in volkovi so se videli da smo le moderni sužnji in nam niso storili nič zalega.

Ampak, medvedje in volkovi — gozdni baroni, — oni so tako požrešni in željni človeške krvi, da tudi komarje in črne muhe prekušajo v požrešnosti. Ko je prišel čas, da začnemo voziti, so nakupili par ducatov konj od farmerjev, kateri niso bili še nikoli vpreženi. In ko smo začeli voziti je pa šlo kot v predvojni Jugoslaviji, ko je bil še na vladni naš pokojni črni "medved" Korošec in rujava "Doktor Maček".

Kadar je bil Korošec na vladni je bil Dr. Maček na sedeči stavki, ko je pa Maček zamijaval v Belem gradu, je šel pa Korošec na sedečo stavko. Samo da je slovenski in hrvatski narod dobival večje udarce od bivše bel-grajske reakcije.

Ko smo videli da nočejo konji z nami proti baronom smo jih pa pustili na milost in nemilost volkovom in medvedom. O organizaciji pa ni bilo govora, ker tukaj se ljudje vedno premeščujejo kot cigani. In smo tudi uvideli, da tudi z narodom ne bo nič, da bi prišli barone za boljše delavske pogoje, smo se pa poslovlili. Seveda jim je bilo potem žal, ko je bilo že prepozno. No saj vemo da tudi drugod ne bo kaj prida, kakor povsod po kapitalističnem svetu. Tako smo se jih že nasitili, da če bi bilo mogoče se povrniti od

koder smo prišli, bi to tako storili.

Od tam so že vse volkove in medvede počistili in jih poslali "Londonskim gladolodjem". Oboji pa so primerni samo še za v zverinjak.

Jaz bi pa rad ko že nisem mogel pomagati našemu narodu v neenakem boju, proti najhujši reakcije — nazi-fašizmu, sem pa pripravljen pomagati temu hrabremu narodu pri obnovi njihove in moje domovine. Rad bi pomagal postaviti stene katere niti eden volk, medved Maček, Rožman ali Rupnik ne bo mogel preskočiti. Seveda je naša prva dolžnost, vseh Slovencev tu v Kanadi, da že od tukaj pomagamo kolikor je v naši moči, bodisi moralno, ali materialno. Mi ne smemo pozabiti njih, ki so se tako hrabro borili in prelivali svojo kri. Upam da ne bo niti enega Slovenca kateri ne bi pomagal svojemu narodu sedaj ko so potrebni. Pomagati jim moramo tudi zato da se jim saj malo oddolžimo za kar so oni tako drago plačali to, za našo in njihovo boljšo bodočnost.

Ko smo ravno v kampanji za naš časopis Edinost, bi jaz tudi apeliral na vse Slovence in Slovenke v Kanadi in U.S.A. da podpiramo naš edini list na slovenskem jeziku v Kanadi. Prinaša nam mnogo poučnega čtiva in drugo je to, ker nas je tako trdno povezal z našimi dragimi v domovini in kar je glavno na pravo stran. Vsled tega ne bi smelo biti niti enega Slovenca, da ni naročnik tega tako koristnega časopisa.

Treba bi bilo da imamo geslo — "Kolikor Slovencev, toliko naročnikov za Edinost." V Montrealu se še precej držimo, kakor je majhna naselbina. Seveda, lahko bi bilo še boljše samo nam je treba malo več dobre volje za dobičvanje novih naročnikov, za dobičvanje članov v Z.K.S. in prejemanje dolžnosti v organizaciji. Tako naj bi šli mi vsi aktivno na delo in uspeh bi bil zagotovljen.

Leo Prijatelj

SANS-ova postojanka v Detroitu, zabave in drugo

Detroit — Cenjeni čitatelji v Detroitu in okolici. Važno je da vam sporočim, da smo ustanovili novo postojanko SANS-a, sicer na zapadni strani tu v Detroitu, Slov. Delov. Domu na Livernois-u. Prva ustanova seja se je vršila dne 20. januarja s pomočjo starih organizacij: Slov. Del. Dom, Gospodarski Klub, odsek Doma, društvo SNPJ in društvo "Novo življenje" I. W. O.

Na prvi vstanovi seji je bilo vpisanih 62 članov od 53 po številu navzočih z finančnimi prispevki \$536.00. Dober začetek! Druga seja se je vršila dva tedna pozneje dne 3. februarja. Pristopilo je zopet 10 novih članov in nekoliko prispevkov se je zbralo za v pomoč staremu kraju. Torej lep uspeh. Želel bi, da bi takole napredovali za vsako mesečno sejo. Organizatori so še vedno na delu. Antonija Lošniškar me je pred par dnevi kar telefonično poklicala in obvestila: "Frank, pet novih članov se je vpisalo, ne bom pa pri tem ostala. Saj veš da noben noče zaostajati. Saj smo vsi Slovenci, vsi se zavedamo, da moramo pomagati naši stari domovini in našim krvavečim bratom, ki so toliko žrtvovali za svobodo in domovino. Člani radi pristopajo, samo obiskati jih je treba. Tako naša postojanka šteje danes okrog 80 članov. Koliko jih bo še pristopilo samo, če bomo šli vsi na delo in se vsi zanimali za napredek naše postojanke, katera vrši tako plemenito delo, da je lahko vsak ponosen nanj".

Naši Kanadčani so nam že dostikrat prispevali v naših prireditvah. Torej ne bi bilo nič kot pravilo, da jih obiščemo in tako pomagamo k boljšemu uspehu. Moj sosed Wokač mi je rekel, v Windsor pa, tam bomo pa tako zapeli, da se bo Windsor kar tresel!

K sklepu še en iskren delavski pozdrav vsem članom SANS-a in čitateljem Edinosti. Se vidimo v Windsoru v nedeljo dne 24. februarja.

Frank Modic, tajnik

SANS-a št. 108

Kirkland Lake, Ont.

Tem potom se naznanja članstvu lokalnega Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, da se vrši redna seja v nedeljo dne 3. marca ob 2 uri popoldne v Ukrajinski delavski dvorani, 23 Hudson Bey.

Poleg rednega opravila, na tej seji bo podano zelo važno poročilo o seji glavnega odbora, ki se je vršila dne 16. 17. februarja v Torontu. Zato se naproša članstvo kakor vse ostale prijatelje nove Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, da se udeležijo.

Odbor.

Širite čitajte in postanite naročnikom Edinosti

O vseh teh prireditvah bo še posebej naznanjeno v Prosveti in Edinosti.

Naš sosed v Kanadi, br. Jože Miketič in drugi, že dolgo časa hodi v Detroit in bi kmalu vse

Volivna zmaga Ljudske Fronte

(Iz prve strani)

"Izidi teh volitev in enotnost narodov Jugoslavije, ki se je na teh volitvah manifestirala, je velik priloge ne le utrditvi miru na Balkanu, temveč po vsej Evropi." V čem je ta pomen zmage Ljudske fronte na volitvah v Jugoslaviji? Predvsem v tem: naše volitve so v polni meri potrdile resnico, da stoji za našo ljudsko vlado, tudi na liniji njene politike v odnosu do vprašanja miru in povojne ureditve Evrope, povsem strnjene, enotne sile vseh narodov Jugoslavije. Prizadevanja naše vlade, da na vseh mejah Jugoslavije zavaruje mir in utrdi prijateljske stike z vsemi svobodoljubnimi narodi, so bila tako z zmago Ljudske fronte na volitvah še enkrat podkrepjena s soglasnimi zaupanjem vseh naših narodov, z velikansko večino volilcev v vseh krajih naše države. Zmaga Ljudske fronte je pokazala na narode Jugoslavije kot na enotno demokratično silo, ki se je brez pridržkov posvetila velikemu delu organizacije ter utrditve miru. S svojo enotnostjo na volitvah so narodi Jugoslavije pokazali, da v organizacijo miru v povojni Evropi vlagajo svoj delež, povsem enak tistemu, ki so ga prispevali v osvobodilni vojni za skupno stvar vseh zedinjenih narodov.

Zmaga Ljudske demokracije v naši državi ustvarja tudi še ugodnejše pogoje za globlje ter popolnejše prijateljske stike med balkanskimi narodi, ker v znatni meri odstranjuje vzroke spopadov ter sporov med njimi. Balkan, ki je bil pred vojno torišče tujih imperiastvov in njihovih agentov, plačanec za spletke proti miru, se spričo volivnih izidov v Jugoslaviji očituje še jesneje kot del Evrope, kjer so obnovljeni resnični prijateljski odnosi med narodi in kjer je mir še utrjen na znotraj, v medsebojnih odnosih balkanskih narodov. Organizacija in trdnost miru na Balkanu počivata na organizaciji resnične demokracije v balkanskih narodov proti domačim, sovražnikom demokracije ter na tem, da onemogočajo podpihovanje sovražstva med narodi, s čimer bi koristili sovražniku ter ogrožali politiko miru v Evropi, kakor je bil to primer z bolgarsko agenturo nemških nacistov in kakor je zdaj z grško agenturo mednarodne reakcije. Valina zmaga Ljudske fronte v Jugoslaviji potrjuje demokratične pridobitve vseh balkanskih narodov kot temelj miru na Balkanu. V sedanjih razmerah v Evropi ta zmaga še močnejše podurja balkanski primer utrditve,

primer, ki jasno govori, da je mir najtrdnjejši tam, kjer je uresničena ljudska oblast, kjer je ljudstvo vzelo usodo v lastne roke in kjer se vodi prava in vztrajna borba proti reakcionarnim profasističnim elementom — nosilec šovinizma in sovražnikom miru ter sodelovanju med narodi — tam, kjer je uradna državna politika zgolj v službi interesov osnovnih ljudskih množic, kjer prihaja do izraza tudi v mednarodnih odnosih značaj ljudske politike.

Vzpostavitev resnično prijateljskih stikov na Balkanu in s tem tudi utrditev miru se zlasti kaže v bratstvu naših narodov in bolgarskega naroda, ki je zdaj ne le izraz hoten ljudskih množic, temveč stvarnost. Zmaga Ljudske fronte potrjuje pogoje za še bolj živahni razvoj bratstvih stikov med južnoslovanskimi narodi. Ta pomen zmage Ljudske fronte v Jugoslaviji se je manifestiral tudi v zadoščenju in radosti, s kakršno je demokratična javnost v Bolgariji pozdravila izid volitev pri nas. Zmaga Ljudske fronte na volitvah je prav tako mnogo pripomogla za razkrinkanje sovražnikov miru v svetu, v taboru mednarodne reakcije, ki so svoja prizadevanja v jugovzhodni Evropi, da bi ovirali utrjevanje miru in varnosti narodov, prikrižili z "borbo za demokracijo". Ta delež volivne zmage Ljudske fronte pri nas za razkrinkanje sovražnikov miru in s tem tudi za utrditev miru v Evropi, izhaja iz naslednjih dejstev: 1. Jugoslavija je ena izmed držav jugovzhodne Evrope, ki ji v taboru mednarodne reakcije niso priznavali demokratičnega značaja. 2. Reakcionarni krogi v tujini, ki so zanikali demokracijo v deželah jugovzhodne Evrope so si pod geslom "skrbni za demokracijo" v teh deželah, pa tudi v Jugoslaviji, prizadevali, da poslabšajo odnose v Evropi in tako onemogočijo stabilizacijo miru. 3. Kampanja za "demokracijo jugovzhodne Evrope" je bila vodena v okviru protisovjetske propagande in služila je za demokracijo kamuflozo nestrpnosti do Sovjetske zveze, kot najdoslednejšega nosilca politike miru in povojne varnosti v Evropi. Spričo teh dejstev je pomen zmage Ljudske fronte na volitvah v Ustavodajno skupščino, ko se je tako odločno manifestiral obstoj in moč demokracije pri nas v tem, da so narodi Jugoslavije prvi med vsemi narodi jugovzhodne Evrope 11. novembra dokazali, kako malo je resnice v "demokratični" argumentaciji in kako malo skrbijo za

demokracijo je v prizadevanjih vseh tistih, ki so pod demokratičnim naslovom, ob vprašanju ureditve v naši državi, ob vprašanju režima v vseh deželah jugovzhodne Evrope, zasnovali protisovjetsko kampanjo in tako rovarili proti miru. V primeru naše države se je v polni meri izkazalo, da je protisovjetska kampanja glede vprašanja jugovzhodne Evrope naperjena proti utrditvi miru in je niso vodila nobena demokratična hotenja, temveč je nasprotno vsebovala tendenco, da bi ogrozila demokratične pridobitve narodov v deželah, ki jim ne priznava demokratičnega značaja, da bi ogrozila osnovne interese narodov teh držav. Popolna zmaga na volitvah v Jugoslaviji je odkrila protidemokratični značaj in neupravičenost protisovjetske kampanje pod geslom borbe za "demokracijo" jugovzhodne Evrope.

Volilni izidi v Jugoslaviji torej onemogočajo reakcionarnim krogom v tujini, da bi s klevetami proti naši državi pod naslovom borbe za demokracijo nadaljevali svojo delavnost za oviranje organizacije miru in za poslabšanje mednarodnih odnosov v Evropi. Nedvomno je tudi, da zmaga naše demokracije otežuje v znatni meri podobne mahinacije mednarodne reakcije proti jugovzhodni Evropi kot celoti. To hkrati pomeni, da naše volitve olajšujejo demokratičnim silam v svetu, kljub prizadevanjem reakcije mednarodnih sovražnikov miru, najti rešitev vprašanja povojne ureditve Evrope in da tako utrjujejo mir ter varnost narodov. To dejstvo poleg drugih vsekakor omogoča, da se oceni prispevek zmage naše ljudske demokracije na volitvah za utrditev miru na Balkanu in v Evropi sploh.

Dušan Blagojevič (po "Borbi").

ČLANI EGIPTSKE VLADE RESIGNIRALI

Cairo, Egipt — Trije člani egiptске vlade so podali resignacijo v znak protesta, ker se je večina članov postavila na stran Velike Britanije in zatrla protibritske demonstracije.

Protibritske demonstracije se razvijajo tako v Egiptu, kakor tudi drugih kolonijah pod kontrolo Vel. Britanije. Posebno se vršijo dneвно izgrezi v Indiji, kjer narod izraža nezadovoljstvo proti tujim gospodarjem.

se odločile, da se slikamo. Da bi nas videle ostale tovarišice, posebno one z katerimi smo tekmovali. Ker smo tudi mi njih videle. Drugo, mnoge od nas se veselimo, da se že enkrat odpro pota, da gremo v našo drago domovino. Tukaj smo žene iz vseh delov Jugoslavije, pa morda se tam ne bomo nikoli več srečale, tedaj bomo pa vzele sliko in se spominjale našega lepega skupnega dela. Samo nam je žal ker se mnoge tovarišice niso slikale (skoro polovica). Nekatere so bile odsotne iz mesta, nekatere bolne, a nekatere pa tudi malo lene, da pridejo k slikanju in to nam je pokvarilo sliko. Kakor smo bile na delu vse skupaj, je bilo potrebno da smo bile tudi pri slikanju vse skupaj. No jaz sem sigurna, da bodo tudi one katere niso na sliki, kakor one katere so, tudi v bodoče delale kar se bo največ moglo in se bomo pokazale kot dostojne hčere naše nove Narodne Federativne Republike Jugoslavije.

Josefina Drašner

Kakor v drugih nasebinah, smo

Sudbury prekoračil kvoto za Edinost

Ker prihodnja tablica kampanje Edinosti izide z dne 28. februarja, naj tukaj omenimo nekoliko o denarnih pošiljkah, novih in ponovnih naročninah, katere so poslali odseki Zveze in drugi aktivisti za pretekli teden.

N. pr. Jože Slovenec, blagajnik odseka Zveze Kanadskih Slovencev v Sudbury, med drugimi pravi naslednje: "Pošiljam vam denarno nakaznico v znesku \$275.01 za fond Edinosti na račun naše kvote. Tej pošiljki prilaga zastopnik Edinosti Jože Gorše, \$14.25 v svrhu ponovnih naročnin. Kako se bodejo počutili naši tekmovalci v Timminsu, smo seveda željni slišati. V vsakem poročilu so nas urgirali in priganjali. Sedaj pa naj sami slišijo, kako se jim Sudbury oglašuje."

Tajnik odseka Zveze v Nanaimo, France Kambič pravi takole: Na zadnji redni seji je naše članstvo razpravljalo glede naše kvote v tistovni sklad Edinosti. Po kratkem razgovorjanju smo sklenili kar med seboj zbrati prostovoljne denarne prispevke. Moški člani smo prispevali po 2 in več dolarjev, med tem, ko so članice prispevale po en dolar tako, da smo zbrali \$38.00 katere vam pošiljam na račun naše kvote."

Iz Beadmore John Wrtin pošilja \$17.00 za fond Edinosti, katere je zbral med tamkajšnjimi prijatelji napredka in progressa.

Kaj pa naša aktivista John Smuk v Clevelandu in Jože Serjak, kateri se nahaja med prijatelji in znanci v Združenih Državah. Ona dva pošljeta kar po 10 in 20 novih naročnin. Vsi znaki kažejo da bo letošnja kampanja res dobro uspela. In da bo res, pospešimo z delom še naslednja dva tedna!

Upravištvo.

Pismo iz Predgrada

Kategora je dobila Mary Mežan od svoje sestrice Marije Zagar in želi da se priobči v Edinosti. Pismo opisuje grozote nazi-fašističnega napada na naš narod in v točnejše pojasnilo naj govori pismo samo za sebe, katero se glasi:

Pregrad dne 10. — 12. 1945

Draga sestrična Minca!

Vzamem si malo časa, da ti napišem par vrstic. Jaz sem pri zdravju, katero ljubo zdravje tudi tebi želim in tvoji družini. Dragica Minca, želim ti tudi vesel Božic in srečno Novo leto, da bi zdrava in vesela preživela še mnogo let s svojo družino. Dragica sestrična, večkrat pridejo Tvoja mama k meni, pa so mi povedali da si jim pisala in vprašala za Rauhowe — "da kako je to da sta oba umrla"? Jaz sem jim rekla, da Ti bom jaz pisala to veliko nesrečo in žalost.

Draga Minca, je že minula tri leta, kar so moj oče in brat v črni zemlji, kar bi jim ne bilo treba, da ni bilo hudobne roka. Bili so tukaj namreč Italijani, oni so jih odpeljali v Stari trg in so jih tam strašno mučili, nato pa ustrelili. Koliko so prestali bolečin tisto noč pred ustrelitvijo Ti ne morem povedati. Dragica sestrična, kolikšna žalost je zadela našo družino, posebno pa mojo mamo, ker so ostali bolni in stari, brez vsega, brez moza in brez sili, brez obleke in brez denarja, tako da je njihova hiša najrevnejša v celi vasi, ki je bila prej najboljša. Ko so odpeljali očeta in brata, so jim pobrali vse, denar, obleko in življenje, tako da nimajo nič. Ostali so pri hiši, mama in od Petra žena z dvema otrokoma, fantek je star 9 let, punčka pa 3 leta. Rodila se je že po njegovi smrti. Zalostno! bo, ko ne bo poznala svojega očeta, da bi skrbel zanjo.

Draga Minca, vedi da smo mi tukaj jako dosti prestali. Dali smo živino in živež za vojsko katera je bila tukaj nastanjena in hiše so tudi jako poškodovane, ker je bila vas bombardirana in mi mine padale okrog hiše, mi smo pa čepeli kje za zidom in spali po kleteh ali pa z otroki bežali. Sedaj je tisti veliki strah minil, nam pa vse drugo pomanjkuje, obleka in čevlji, posebno za otroke je težko. Dragica Minca, prosim te ako imaš ti od svojih otrok kaj stare obleke, ali od tebe, pa mi pošlji ako te je dobra volja, ker

OGLAS:

Iščem brata Jožeta Lavrič, nahajajočega se nekje v Kanadi, doma iz Travnika, fara Loški Potok, po domače Krajčev. Čitatelji ste naprošeni ako ve kateri za njega, da mi sporoči za kar Vam bodem hvala. Ako pa sam čita ta oglas je prošnja da se oglasi pisмено kakor hitro mogoče.

Frank Laurich
15601 Holmes Ave.
Cleveland 10, Ohio, USA.

St. Catharines, Ont.

Mesečna redna seja odseka Zveze Kanadskih Slovencev v St. Catharines se bo vršila dne 24. februarja pri dobro znanem rojaku, V. Lesjak, ob 2 uri popoldne. Članstvo odseka in druge rojake, kateri žele pristopiti v Zvezo, se naproša da pridejo na sejo.

Tajnik

Kirkland Lake, Ont.

Tem potom se obvešča vse članice in članice Slovan. Pevskega in dram. zbora "Triglav" iz Kirkland Lake, da se zelo važna seja popoldan pri sobratu Joe Piškurju.

Ker so zelo važne zadeve za rešiti, se zato apelira na vse članstvo omenjenega zbora, da se zagotovo v čim večjem številu udeležijo.

Na svidenje!

Odbor.

Iz francoščine prevedla K. N.
(Nadaljevanje prihodnjic)

Orana ga ni takoj dobro razumela. Potlej se je zagnala v posteljo, ki je menda njenega moža najbolj v oči bodla.

"Kaj je bil že dejal? Da je preozka?"

Rdečica ji je zalila obraz po spoznanju, kaj je mislil. Ni se mogla ostri spomina na tisto barcelonsko noč. Spomin na to noč ji je bil pa menda prej zopern kot pa prijeten, kajti nagubala je čelo in nabrala ustnice v ljubo šobico.

"Če ta gospod misli, da me bo dražil, se hudo moti..."

Očitno je pa bilo, da ni mogla tega pogovora izbrsati kar tebi nič meni nič iz svojega spomina, kajti nekaj trenutkov je zamišljeno strmela pred se. In potlej, kakor da bi se hotela opravičiti:

"Sicer pa, ta soba me spominja na Jacheres in na moje dekleško življenje doma. V njej hočem živeti zato, ker mi jo je bila botra podarila. In če živijo moj gospod mož v veri, da je njegovo stanovanje zabavno, se zelo motijo. Doslej sem se presneto malo zabavala v njem!"

Bila je slabe volje, sama ne vedoč, zakaj. Morda samo zato, ker se je podzavedno zavedala, da je imel njen mož delno prav in da njegovi očitki niso bili popolnoma iz trte izviti.

Globoko je vzdihnila in stopila k svoji omari. Odklenila je predal in vzela iz njega ovoj z denarjem, ki ga ji je bil izročil Moreno za gospodinjstvo. Pažljivo ga je prešlela. Bilo ga je še tri tisoč štiri sto frankov. Držeč v roki bankovce, se je mlada žena sanjavo zagledala predse:

"Posebno velikodušen pač ni taj moj soprog," je naposled zamrmrala. "Do konca meseca gospodinjiti in še kupiti opravilo iz te vsote, bi bilo res težko. Le zakaj se je tako razrepencil, ko sem mu hotela nekoliko priskočiti na pomoč?"

Zdela se je, da jo je pičlost vsote, ki jo je držala v roki nekoliko zmedla. Čeprav se ji je tedaj, ko ji je mož izročil ta denar, zdela tri tisoč šest sto frankov ogromno denarja, je po nekaj dnevih gospodinjstva spoznala, da vsota ni pretirana, narobe, celo skromna.

Na obrazu mlade žene je zaigral nekakšen hudomušen, ljubezniv smehljaj. Bog ve kakšne misli je vzbudila v tej mladi ženi peščica denarja, ki ga je držala v roki, kajti na tihem se je tiho nasmešnila predse, zmalaj z glavo in ga spet zaklenila v predal. Potlej je pomirjena in malone vesela odšla v jedilnico.

XXXV

Mladi mož ni nikoli več načel kočljivega vprašanja zastraž Oranine sobe. Bil je dovolj velikodušen, da svoje žene ni trpal z nepotrebnimi očitki in ko se mu je prva sveta jeza ohladila, je bil spet vpluden in prijazen. Kljub temu se pa sožitje mladih zakoncev ni izboljšalo.

Orana je skušala po svojih najboljših močeh izpolnjevati dolžnosti marljive in spretno gospodinje. Ne samo da je redno vodila gospodinjstvo in si kot vestna in izkušena gospodinja skrbno zapisovala vse izdatke v poseben zvezek; skušala je storiti tudi vse tisto, kar more in mora storiti vsaka mlada gospodinja, da izpolni svoj dom s svojo osebnostjo in ga ožari s svojo mladostjo. Pazila je, da so bile v sobi zmerom sveže cvetlice, da se je zdela stanovanje veselo in udobno. Skušala je s svojo pristranostjo in iskrenostjo zabrisati hladnost velikih sob, kjer se je njen mož očitno prav dobro počutil, ki so bile pa njej še zmerom nekoliko tuje.

Nepristranski opazovalec bi pa ugotovil, da je to prizadevanje samo izraz njene volje, da izpolni vse dolžnosti marljive gospodinje, ne pa izraz njene resnične duševnosti in njenega nagnjenja. Kakor prej, je bila mlada žena tudi zdaj do svojega moža še zmerom zapeta in je vselej storila vse, da bi preprečila morebitno zblizanje ali morebitno prenaplajeno izpoved.

Vendar se je sama čutila, kako redko se je spominjala na dom. Preden je odšla s tem tujcem, kakor ga je tako zaničljivo imenoval njen oče, se je bala domotožja. Zdal ni utegnila imeti domotožja in ga tudi v resnici ni čutila. Bila je s svojim življenjem kar zadovoljna in bila je presrečna, da se črnogleda očetove napovedi niso uresničile njen mož ni bil "pritepenec", ni bil nepoštenjak in ne lenuh. Kajpak ni nič točnejšega vedela o njegovi službi, toda toliko ga je že poznala, da je popolnoma zaupala v njegovo poštenost. Prav zanesljivo je imel kako pošteno službo na poslaništvu ali pa na konzulatu, toda iz nekega skrivnega vzroka ali pa iz trme ji ni hotel nič natančnejšega povedati o svojem poklicu. No, ona ga pač ne bo silila! Bo že gospod prvi začel. . .

Orana pa vseeno ni čutila potrebe, da bi se svojemu možu približala. Tudi mu ni kazala pisem, ki jih je dobivala od svojih prijateljic in od svojih starišev. Nikoli ni govorila o svojih zaupnih, osebnih zadevah, pač pa samo zato, da se je kolikor mogoče ogibala morebitnim intimnostim. Opoldne, ko je mladi mož prišel h kosilu, je navadno vprašal:

"Ali je bilo danes kaj novega?" In Orana je vselej odgovorila, kakor da bi jo bil naučil:

"Nič posebnega."

Nikoli se ni toliko potrudila, da bi mu natančneje razložila, kaj je počela tisti dan, da bi mu omenila, ali je dobila kakšno pismo, ali je bila kaj z doma in kje se je mudila.

Naposled jo je njen mož sam pričel natančneje izpraševati:

"Kje ste bili danes danes moja?" Ali pa:

"Kako pa preživite tiste ure, ko mene ni doma?"

"Šivam, vezem, berem, včasih pomagam kaj kuhati ali pa grem ven. Vse je odvisno od razpoloženja."

"Ven hodite?" se je začudil. "Kam pa hodite tudi v Parizu, kjer komaj najvažnejše spomenike poznate?"

(Nadaljevanje prihodnjic)

Demokratične žene Hrvatice, Srkinje in Slovenke

Od prvega dne, ko se je začela kampanja za pomoč našemu po nazi-fašizmu napadenemu narodu, so se naše žene ujediniile in upostavile žensko organizacijo, katere je izključno delala njemu pomoč.

Naše delo do sedaj je bilo dobro. V bodoče se bomo pa trudile da bo še boljše, ker sedaj imamo več izkušenj v tem delu.

Do sedaj smo poslale na Glavni Svet Kanadskih Južnih Slovanov \$500.00 v denarju in nabrале ter prepravile na tone obleke in drugih potrebščin. Poslale smo par ton mila, zdravil in platna i. t. d. Obleke (skupaj z moškimi) 700 otrok z ponošeno obleko. Na vsaki prireditvi katero je naše "Viječe" priredile smo se naše žene marljivo udeleževale.

Ne hvalimo se z našim delom in ne mislimo da je to preveč, kar smo storile do sedaj, ampak povemo to le zato, da bi nam dalo v bodoče še večji polet in da bomo delale še boljše in složnejše.

Leto dni našega skupnega dela nas je tako zbližalo, da naša ženska org. izgleda kakor ena velika družina. V pričetku je bilo nekoliko pomislekov, ali tekmo dela je vse to odpadlo in se iz gladilo. Naše seje so dobro obiskane, diskusija je inteligentna, odbori dobro funkcionirajo i. t. d.

Vse naše delo je osredotočeno, da se čim več more pomagati našemu narodu. Me tudi vemo, če bi se ne ujediniile ženske od vseh treh "Zvez" bi naše delo ne bilo tako uspešno. Vseled tega bi me, priporočile ženam po kolonijah, da se ujedinijo vse žene od vseh treh organizacij v eno žensko organizacijo in videle bodete, da je mnogo boljše in lažje delati. Me žene smo "malo" občutljive in ob pričetku to ni prav lahek posel, ali tekmo časa, se vsemu naučimo. Jaz sem sigurna, da niti ena naša tovarišica tukaj ni zato, da bi se sedaj delile na tri grupe, kakor smo bile prej.

Kakor v drugih nasebinah, smo

Gornja slika predstavlja krožek demokratičnih Slovenk, Hrvatice in Srkinje v Torontu, katere skupno delajo za pomoč narodom nove Jugoslavije, kakor pove njihovo poročilo.